

ZAHRANIČNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY

dokumenty

1/2010

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY

NOVOROČNÍ PROJEV PREZIDENTA REPUBLIKY (1.1.2010)

Vážení a milí spoluobčané,

rád bych Vás – jako v tento den každoročně – pozdravil a popřál Vám klidný, šťastný a úspěšný nový rok.

Prvního ledna obvykle hodnotíme rok minulý a díváme se dopředu, na rok, jehož první den právě prožíváme. I já budu postupovat stejně. Začnu tím prvním. Loňský rok asi nebudeme ani my, ani budoucí historici považovat za příliš zdařilý.

Naší velmi labilní vládě Mirka Topolánka, která se však od nešťastného patového výsledku voleb v roce 2006 držela velmi dlouho, byla v březnu vyslovena nedůvěra. Stalo se to vůbec poprvé od roku 1918, od vzniku našeho moderního státu. Bohužel se ukázalo, že jsme nebyli schopni rychle uspořádat nové volby, ač jediné ty mohou přinést vládu s tolik potřebným mandátem občanů. Je dobře, že politickým kompromisem vzniklá prozatímní vláda premiéra Fischera své úkoly zvládá, určitě lépe, než bylo všeobecně předpokládáno.

Naše ekonomika se – podobně jako ekonomiky většiny zemí světa – nachází v krizi, která je nejhlubší za sedmnáct let, které dnes uplynuly od vzniku České republiky. Pokles hospodářství v roce 2009 byl nejméně čtyřprocentní. Přeloženo do všem srozumitelného jazyka se tím říká, že jsme toho v naší zemi vyprodukovali méně než loni a že toho proto máme k dispozici méně. Týká se to nás všech a je třeba, abychom se o tento pokles podělili dnes a neřešili to na úkor našich dětí. Je nezodpovědné, když si některé profesní či sociální skupiny nárokují, že se právě jich tento všeobecný pokles netýká.

V životě naštěstí jde i o jiné věci než o politiku a ekonomiku. Za statisticky zprůměrovanými čísly se odehrávají velmi různorodé lidské životy a pro mnohé byl loňský rok jistě rokem šťastným a úspěšným. Závisí to na řadě dalších věcí – jako je dobře fungující rodina, pevné mezigenerační vztahy, vzájemná tolerantnost a citlivost k blízkým. Nezapomínejme na ně ani i v roce dnes začínajícím.

Rok 2010 bude rokem volebním. Stejně jako v roce 2006 se sejdou volby sněmovní, senátní a komunální. Jen kraje zůstanou beze změny. Opět dostaneme příležitost touto formou promluvit do věcí veřejných. Pokusme se přispět k tomu, aby volby otevřely cestu k vytvoření silné a akceschopné vlády, kterou naše země tolik potřebuje.

V hospodářství pravděpodobně již přestane pokles, ale růst bude velmi mírný. Velké problémy bude mít se svým hospodařením náš stát, což jsme my všichni. Občané nebudou chtít, aby jim byly zvyšovány daně (což je rozumné, protože se tím krátkodobě nic neřeší a dlouhodobě to jen škodí), ale nebudou se chtít omezovat v tom, co od státu dostávají. Je zřejmé, že jsou tyto dvě snahy vzájemně protikladné a že se nedají současně splnit. Věřme, že díky volbám vznikne vláda, která bude mít sílu a odvalu tento hlavolam vyřešit ku prospěchu nás všech, občanů České republiky.

Musíme se však do toho dát. Místo zabývání se dnešními problémy tohoto typu se stalo jistou módou utíkat do budoucnosti a zabývat se rokem 2050 či dokonce rokem 2100. Někteří politici se spoléhají na to, že účty za jejich dnešní chování, za jejich fantazírování a nerealistické sliby nebudou ke splácení předloženy jim.

Bohužel to tak není. Budoucnost začíná už teď a o tom, jaká bude, rozhoduje to, co uděláme dnes, zítra a v každém dni následujícím. Co potřebujeme, je pevný, dlouhodobě stabilní a velmi praktický kompas kudy a jak dál jít. Ten musí být založen na víře v rozumnost chování skutečně svobodných občanů a nikoli na důvěře ve spásnou roli státu. Dělejme proto každý z nás to, co umíme, co děláme rádi, co můžeme nabídnout ostatním. Nenechme si od nikoho přikazovat, co máme dělat. Věřme své vlastní intuici, svým přirozeným zájmům a motivům, a podle nich jednejme. Dělejme to, co je v souladu s naším vědomím toho, že existuje cosi, co nás přesahuje a čeho jsme součástí. Hledejme si to každý sám za sebe a pro sebe.

Pomáhejme potřebným, ale hlavně pomáhejme tam, kde to má smysl a kam dohlédneme. To je většinou nedaleko od nás. Dříve než pošleme peníze na konto nějaké organizace, která jich část přepoše do zahraničí, podívejme se, jak žijí naši sousedé, jak žijí lidé v našem domě, v naší vesnici, v našem městě. Rozhlížejme se kolem sebe. Žijme více v realitě skutečné, než v realitě televizní. Dělejme věci, o kterých jsme přesvědčeni, že mají smysl, ne jen ty, kterým je tleskáno.

Mysleme rozumně na budoucnost, ale odmítejme uměle vytvářenou hysterii těch, kteří se nám snaží vnucovat, že je třeba zastavit ekonomický růst a společenský pokrok. Šetřit – tedy chovat se racionálně a odpovědně k tomu, co nám příroda nabízí – je absolutní povinností každého a vždy, ale neumíme si dobře představit, jaká bude technická úroveň, vyspělost a bohatství generací, které přijdou po nás. Nemůžeme vědět, kolik – kvůli nim – smíme spotřebovat dnes známých a dostupných přírodních zdrojů. Jednu setinu, jednu tisícinu nebo jednu milióntinu? A budou vůbec námi dnes eventuálně ušetřené zdroje potřebovat?

Jedna věc je jistá. Nežijeme z jakékoli benevolence minulých generací a zatím nic nedlužíme generacím budoucím. Jediné, co bychom jim mohli zůstat dlužni, by bylo to, kdybychom po sobě nezanechali svobodnou a prosperující společnost.

Právě v tomto smyslu dělejme dnes, zítra, pozítří to nejlepší, co umíme. Co bude za sto let, nechme spisovatelům sci-fi literatury. Zůstaňme oběma nohama na zemi a starejme se o to, co nám přísluší. Je toho více než dost.

Přeji nám všem, aby se nám rok 2010 vydařil, aby byl rokem dobré nálady, aby byl politice vrácen její obsah a abychom se vymanili z dnešní ekonomické krize. Půjde to lépe, nalezne-li co největší počet z nás společnou řeč, vzájemný respekt a porozumění.

Děkuji za pozornost.

**PREZIDENT ZASLAL BLAHOPŘEJNÝ TELEGRAM PREZIDENTOVI
HONDURASKÉ REPUBLIKY
(12.1.2010)**

Prezident republiky Václav Klaus zaslal v úterý dne 12. ledna 2010 blahopřejný telegram Porfiriovi Lobo Sosaovi ke zvolení do funkce prezidenta Honduraské republiky.

Vážený pane prezidente,

dovolte, abych Vám jménem svým i jménem občanů České republiky poblahopřál k Vašemu zvolení prezidentem Honduraské republiky.

Jsem přesvědčen, že vztahy mezi našimi zeměmi se budou k oboustrannému prospěchu úspěšně rozvíjet i nadále.

Oceňuji Vaše úsilí o obnovení demokracie v Honduraské republice a překonání obtížné krizové situace ve Vaší zemi.

Přeji Vám pevné zdraví a mnoho úspěchů při výkonu Vaší funkce.

S úctou

Václav Klaus

**PREZIDENT ZASLAL SOUSTRASNÝ TELEGRAM PREZIDENTOVI
REPUBLIKY HAITI
(13.1.2010)**

Prezident republiky Václav Klaus zaslal ve středu dne 13. ledna 2010 soustrastný telegram prezidentovi Republiky Haiti René Garcia Prévalovi v souvislosti s ničivým zemětřesením, které Haiti postihlo.

Vážený pane prezidente,

s hlubokým zármutkem jsem vyslechl zprávu o tragických následcích zemětřesení, které postihlo Vaši zemi. Dovolte mi, abych jménem svým a jménem občanů České republiky vyjádřil Vám a rodinám obětí upřímnou soustrast.

S úctou

Václav Klaus

**WHERE EUROPE AND CENTRAL EUROPE ARE HEADING?
THE 15TH CENTRAL AND EASTERN EUROPEAN FORUM
VIENNA, HILTON HOTEL
(19.1.2010)**

Thank you for the invitation to come and speak here. You have been inviting me in the past but I always found some “presidential” excuse. It is good to be finally here.

I attended many conferences devoted to the economic issues of Central and Eastern Europe in the 1990's. At that time Central and Eastern Europe had a special meaning, had a unique, truly historic task, and was inspiring – both intellectually for the economists and other social scientists and economically for potential investors and business people. It was a region of relatively easy investment opportunities, of high and fast profits, of large-scale privatizations. On our side we wanted to attract foreign businesses and investors and that motivated us to make speeches at such conferences.

It is different now. It can be argued that Central and Eastern Europe ceased to be a distinctive entity. Its systemic change from communism to a free society has been basically completed, most of its countries have become members of the EU and of NATO, and parliamentary democracy and a market economy are both there.

The Central and Eastern European countries are, of course, at a lower level of economic development than most of the countries in Western Europe but I am not sure it makes them specific in any meaningful sense. The GDP per capita difference between Austria and the Czech Republic is not bigger than the difference between Ireland and Portugal or Greece. Not to speak about the differences between the north and south of Italy or between Paris and the French countryside.

Individual cases of residual privatization in some countries of the region could be a motivation for some of you to be active there now but the era of large-scale privatization is over. At least in my country there are not many companies left for privatization.

The reason for interest in this region might have been a higher level of economic freedom in some of the countries but it was a more relevant argument in the 1990's. To my great regret, it is not true now. The widespread import of EU legislation makes the region less free than it used to be 10 years ago.

With Western Europe there are more similarities than differences. The countries of Central and Eastern Europe have already become “normal European” countries, which is a mixed blessing. I am rather unhappy with the current “European normality”.

I was hoping we were going to avoid some of the well-known European faults and defects, because our past, our experience with communism, was – or should have been – a sufficient warning. I thought we were going to say no to the German and Austrian “soziale Marktwirtschaft”, to the French leftist etatism (dating back to the times of Colbert), to the British labourism, which is one of the variants of the slippery

third ways, to the over-generous Scandinavian paternalism, to Cohn-Bendit aggressive environmentalism, and to the Brusselian Europeanism. I thought we were going to take the road to classic parliamentary democracy and market economy.

It did not happen. We have not avoided these European features. That is why we are solving, and regretfully often not solving, the standard European problems:

- the economically undefendable degree of income redistribution which leads to high taxes and to an enormous power of the state and its representatives;
- the unproductiveness of the paternalistic welfare state which does not motivate people to work;
- the existence and the dangerous growing of unsustainable deficits of public finances;
- ageing of the population, combined with the rigidity and inadaptability of the pension systems;
- the inability to find a viable system of financing the more and more expensive health care in which the expenses are paid by the third party, not by the patient;
- the impossibility to rationally finance education, caused by the artificial and mostly useless prolonging of the length of studying on the basis of mistaken concepts about what it means to be well-educated. The result is the decreasing quality of education;
- unmanageable and uncontrollable massive immigration, which is a logical consequence of the fashionable and politically correct concepts of multiculturalism and humanrightism and of the generous European social system;
- weakening, if not disappearance, of the identification of people in Europe with the key, indispensable, natural and authentic social entity called the nation state (or state built around a dominant nation).

Each one of these trends is an imminent threat to all of us. And it bothers me.

It takes me to the current financial and economic crisis. It came as a surprise for most of the economists, for all the politicians, as well as for the public. Almost nobody expected it. The people shared the belief in the omnipotence of central banks and governments to control the macroeconomy and in the feasibility, rationality and productiveness of microeconomic regulation, especially in the financial and banking sectors. As a true believer in the Austrian school of economics, I have to say that they were led into the "Road to Serfdom" so convincingly described by great Austrian thinker Friedrich von Hayek.

This belief was proved to be wrong. The economists slowly began to understand the causes of the current crisis which happened as a consequence of a combination of failures. To search for one simple reason is a mistaken strategy. On the macroeconomic side, it becomes more and more accepted that the origin of the crisis was connected with the unprecedented build-up of imbalances in the world economy,

with the unusually long period of low real interest rates and of excessive money supply and with political playing with the mortgages. On the microeconomic side, it became clear that the existing partial and very imperfect regulation did not help. On the contrary, it distorted the rational behaviour of banks and other financial institutions and motivated them to look for ways to escape it by means of various “financial innovations”.

It is necessary to warn against the attempts to once again blame problems in the market as problems of the market. The current crisis was not the result of a market failure or of any inherent deficiency of capitalism. It was a government failure, resulting from the immodest ambitions to insensitively intervene in such a complex system as society and economy. Ludwig von Mises and Friedrich von Hayek should be reread again and again. The crisis was certainly not caused by Keynes’s lack of “effective demand”, i.e. by the lack of consumption or investments on the part of private economic agents, and therefore can’t be solved by governments ready to supplement the deficiency of effective demand according to Keynes’s recipes. Government actions and interventions caused, prolonged, and dramatically worsened the crisis.

It will sooner or later be over. The long term damage, however, will stay. The adversaries of the market have managed to create a far-reaching mistrust in the system, but this time not only in the free market capitalism, in the laissez-faire system, in the capitalism of Adam Smith, Friedrich von Hayek and Milton Friedman, as it was the case 70-80 years ago, but in the highly regulated capitalism of the current era. And this is disturbing.

As a small and highly open economy the Czech Republic could not isolate itself from the visible slowdown of the world economy and particularly from the recession in the countries of our main business partners. Our GDP fell down by some 4% in the year 2009.

We were lucky that our banking and financial system had not been overexposed to bad loans before the crisis, which helped and helps. We also had a big advantage in our own currency. The exchange rate of the Czech crown fluctuates; it is not a constant fixed for ever. The small open economies which accepted Euro as their currency, or are firmly attached to Euro through various rigid monetary arrangements, have been more affected by the current world-wide crisis. That was almost a laboratory experiment.

Today’s recession has also proven the textbook’s truth of a very high correlation between the decrease in GDP and in state budget revenues. Speaking about the Czech Republic, I am not so much afraid of the problems of its real economy, of its business sphere. The economy will surely – relatively soon – return to its natural dynamics. But I am afraid of the way as well as of the timing our public finance problems will be addressed. I hope the parliamentary elections in May will make it possible to form a government able to do it or at least able to understand the scope of the problem and of its potential consequences.

Another topic I would like to touch here today is the doctrine of the climate change and the role it has in shaping our societies. It deserves to be called a doctrine, because its connection with science is very loose.

After studying this issue for years, after publishing a book with the title “Blue Planet in Green Shackles” (with the subtitle “What is Endangered: Climate or Freedom?”) which has already been translated into 14 languages, I can say that I don’t see any problem with the climate now, or in the foreseeable future. The current dispute is not about temperature and/or CO₂, but about a new utopian vision of the world. It is an ideological clash between those who want to change us (rather than the climate) and those who believe in freedom, markets, human ingenuity, and technical progress. It is a dispute about us, about people, about human society, about our values, about our habits, about our way of life. Temperature fluctuations are only an instrument, not a real object of interest for those who play that game.

The available evidence tells us quite convincingly that:

a) The warming we witness is not global. It materializes in the cold, but not in tropical regions, in dry, not wet areas, in the winter, not in the summer, and during the nights, not during the days.

b) The warming is not large. The average global temperature increase in the whole last century was only 0.74 °C. In addition to it, the climate stopped warming more than a decade ago altogether. The temperature now is similar to the temperature in the year 1940, regardless of a huge increase in CO₂ emissions.

c) The warming is not unique and unprecedented. The temperature in the Medieval Warm Period and in many other moments of history was higher than it is now.

d) The mild warming we experience is not dominantly man-made or CO₂-made. There are many other factors influencing the temperature and climate and the whole very complex climate system is still full of major uncertainties.

To block economic growth by making it more costly – and this is the substance of environmentalism and of global warming alarmism – is a wrong and unacceptable strategy. We should resist it with all our strengths. History tells us that greater wealth and the unhindered developments of technology profoundly increase our ability to cope with all kinds of problems, including potential climate fluctuations. We should believe in human adaptation, in technical progress, in the rationality of free people. It is not necessary to make decisions for future generations. Individual freedom now and in the future, not the wisdom of governments, is the key.

Let me conclude by a few remarks about the European Union. On the one hand, I came here as “President of the Czech Republic”. On the other, by signing the Lisbon Treaty, the Czech Republic ceased to be an independent state. I am merely the President of one of the constituting elements of a recently formed European state. It was not always so.

Originally, in the 1950’s, the leading idea behind the European integration was to friendly cooperate, instead of making wars, to liberalize, to open-up, to remove all

kinds of barriers at the borders of countries, to enable free movement of goods and services but also of people and ideas around the European continent. It was a positive concept for most of Europeans and should have a chance to continue and be promoted by all of us who have liberal (in European terminology), that is not statist or nationalistic, Weltanschauung.

To my great regret, this is not the case now. The situation began to change in the 1980's and the decisive breakthrough came with the Maastricht Treaty in December 1991. By that time, integration had turned into unification, liberalization into centralization of decision making, into harmonization of rules and legislation, into the strengthening of European institutions at the expense of institutions in member states, into post-democracy. Freedom, democracy and democratic accountability, not to speak about economic efficiency, entrepreneurship and competitiveness have been weakened. Democratic deficit keeps growing.

The almost ten years old European dispute about the European Constitution (currently called the Lisbon Treaty) ended in November last year, when I signed it. It was the dispute between those who wanted to go ahead with this freedom and prosperity endangering process and those who wanted to interrupt it. This is the way we, who spent most of our life in a very authoritative and oppressive communist regime, feel it and why we try to warn against it.

Thank you for your attention.

**PROJEV PREZIDENTA REPUBLIKY NA STÁTNÍ VEČEŘI U PŘÍLEŽITOSTI
NÁVŠTĚVY POLSKÉHO PREZIDENTA
(Publikováno v Lidových novinách dne 22. ledna 2010)**

(21.1.2010)

Vážený pane prezidente, vážená paní Kaczynská, vážené dámy a pánové,

je mi velkou ctí, že Vás, pane prezidente, dnes mohu ještě jednou přivítat na Pražském hradě. Tuto Vaši návštěvu považuji - bez jakéhokoli přehánění - za důležitý mezník na cestě k posilování dnes již mimořádné úrovně česko-polských vztahů, našeho spojenectví, přátelství a vzájemné podpory. Nikdy v historii nebyly naše vztahy tak široké a bezproblémové a naše spolupráce tak intenzivní.

Velkou zásluhu na tom máte Vy, pane prezidente. Byly to Vaše jasné politické postoje, Vaše vlastenectví a Vaše porozumění historii i současnému vývoji ve Vaší zemi i v Evropě, které daly tradičnímu česko-polskému partnerství nový impuls.

Vztahy našich zemí mají tisíciletou historii. Spojuje nás nejen jazyková blízkost, ale i naše historická zkušenost - křesťanské kořeny naší kultury, které symbolizuje osobnost svatého Vojtěcha, doba jagellonská, nelehký staletý boj za obnovení vlastní státnosti a suverenity.

Obě naše země je získaly po první světové válce, a obě je o ně připravily dvě zločinné totality - nacistická a komunistická. Nacistický teror a genocida, hrdinství odboje a pak dlouhá desetiletí života v komunistickém režimu byly naším společným prožitkem. Poznaňské povstání v roce 1956, Pražské jaro v roce 1968 a vystoupení Solidarity v roce 1980 byly pro obě naše země nadějí i inspirací.

Rok 1989 svobodu konečně přinesl. Polské svobodné volby předznamenaly rozpad komunistického režimu více než pád Berlínské zdi, jehož výročí se loni s takovou pompou připomínalo. Následná hluboká společenská a ekonomická transformace, kterou obě naše země prošly s cílem vybudovat společnost založenou na svobodě národní, občanské i ekonomické, se v podstatě zdařila. Znovu jsme se stali standardními evropskými zeměmi se stabilní parlamentní demokracií a s otevřenou tržní ekonomikou.

V mnohém jsme postupovali společně. Chci zmínit Středoevropské sdružení volného obchodu, jehož byly naše země iniciátory a zakladateli, chci zmínit visegrádkou spolupráci, která usnadňuje politický dialog čtyř blízkých středoevropských zemí.

Současně jsme vstoupili do dvou hlavních institucí západního světa, do Severoatlantické aliance a do Evropské unie. My dva jsme si - na rozdíl od mnoha jiných - vědomi toho, že nejsme na konci historie, že obrana naší národní, občanské i ekonomické svobody je úkol trvalý a že vítězství nad nacismem a komunismem byla sice zásadním, nikoli však posledním střetnutím tohoto typu.

Vážený pane prezidente, vím, že Vám všechny tyto souvislosti a okolnosti nemusím připomínat. Vy a Váš bratr Jaroslaw jste byli osobnostmi, pro něž národní, občanská i

ekonomická svoboda byly stejnými prioritami, jako byly v minulosti i pro českou pravici.

Od počátku jsme věděli, že vstupem našich zemí do Evropské unie problémy nekončí a že nové a nikoli nepodstatné začínají. Neusilovali jsme o vymanění se ze sovětského impéria proto, abychom svou nově nabytou svobodu a suverenitu odevzdali evropským strukturám, na jejichž fungování budeme mít jen minimální vliv. Neodmítali jsme komunismus proto, abychom byli nuceni nahradit svobodný trh byrokratickým a přeregulovaným evropským modelem sociálního státu, který dlouhodobou prosperitu zajistit nemůže. Od počátku jsme se stavěli proti snaze vytvořit v Evropě, za zády občanů, byrokratický superstát. O to šlo v diskusích o Evropské ústavě a o Lisabonské smlouvě. Přijetí této smlouvy však v Evropě skutečnou spolupráci a integraci neusnadní, ale zkomplikuje.

Oběma nám vždy bylo jasné, že i o nezpochybnitelnost výsledků druhé světové války a na nich spočívajícího uspořádání našich zemí je nezbytné vést trvalý boj, že existují vlivné síly, jimž jde o přepsání historie a že změny, které v současnosti v Evropě probíhají, přinášejí i nová rizika. Chci velmi ocenit, že jsme v této věci měli vždy jeden pro druhého porozumění a dokázali se navzájem podpořit. Obdobné postoje máme i v otázkách zajištění bezpečnosti v Evropě, potřeby udržet transatlantickou vazbu, diversifikovat energetické zdroje, a v dalších věcech.

Rychle se rozvíjející česko-polská hospodářská spolupráce je významným stabilizujícím faktorem pro obě naše ekonomiky. Je pozitivní, že obě naše země vstupují do roku 2010 zasaženy krizí méně, než je tomu v mnoha jiných státech. Polsko je navíc zemí, která si jako jediná v EU zachovala i v loňském roce pozitivní ekonomický růst. Naše ekonomika, která je menší a daleko otevřenější, výrazný pokles pocítila, ale vyhnula se akutní finanční krizi. Projevily se i výhody toho, že obě naše země dosud nepřijaly euro.

Vážený pane prezidente, tato Vaše státní návštěva v České republice se uskutečňuje na počátku pátého roku Vašeho funkčního období. Vaše prezidentství je z hlediska česko-polských vztahů historicky nejúspěšnějším obdobím naší spolupráce. Bylo mi skutečně velkým potěšením, že jsem Vám dnes mohl předat nejvyšší vyznamenání České republiky - Řád Bílého lva - jako symbolické ocenění Vás jako hlavy polské republiky, jako přítele naší země a jako významného evropského politika.

Dovolte mi, abych pozvedl číši a připil na česko-polské přátelství a partnerství, na šťastnou budoucnost Vašich spoluobčanů a na zdraví Vás a Vašich blízkých.

Rudolfova galerie, Pražský hrad

**PREZIDENT ZASLAL BLAHOPŘEJNÝ TELEGRAM PREZIDENTOVI
CHILSKÉ REPUBLIKY
(21.1.2010)**

Prezident republiky Václav Klaus zasal v pátek dne 22. ledna 2010 blahopřejný telegram Sebastianu Piñerovi ke zvolení do funkce prezidenta Chilské republiky.

Vážený pane prezidente,

dovolte, abych Vám jménem svým i jménem občanů České republiky poblahopřál k Vašemu zvolení prezidentem Chilské republiky.

Jsem přesvědčen, že dobré vztahy mezi Chile a Českou republikou se budou k oboustrannému prospěchu i nadále úspěšně rozvíjet a věřím, že i my dva ve svých funkcích k tomu budeme moci přispět. Doufám, že se Vám podaří mnohé z Vašeho politického programu uvést do života a rád konstatuji, že obchodní výměna mezi našimi zeměmi v posledních letech i přes celosvětovou ekonomickou krizi dynamicky roste.

Přeji Vám pevné zdraví a mnoho úspěchů ve Vaší zodpovědné funkci.

S úctou

Václav Klaus

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

SENÁT I SNĚMOVNA MAJÍ LETOS MÉNĚ PENĚZ NA ZAHRANIČNÍ CESTY (12.1.2010)

ČRo Rádio Česko, pořad: Rozhovor na aktuální téma. Účastníci pořadu: Přemysl SOBOTKA, předseda Senátu /ODS/, Miloslav VLČEK, předseda Poslanecké sněmovny /ČSSD/.

Ondřej ČERNÝ, moderátor

Senát i sněmovna mají letos méně peněz na zahraniční cesty. Zákonodárci také vyjedou do ciziny i s ohledem na volby méněkrát než v loňském roce. Dohodli se na tom předsedové obou parlamentních komor, tedy Miloslav Vlček a Přemysl Sobotka. Jak po jejich setkání zaznamenala Milada Richterová, mluvili spolu i o osudu návrhu stykového zákona, o vztazích mezi horní a dolní parlamentní komorou. Předloha, jejíž existenci předpokládá ústava, leží nadále ve sněmovně. Šéf Senátu Přemysl Sobotka k tomu poznamenal.

Přemysl SOBOTKA, předseda Senátu /ODS/

Dostali jsme slib, že tento zákon se pokusí poslanci ještě zařadit do konce svého funkčního období, ale tak jak to v parlamentech bývá, my nejsme nikomu nadřazení, můžeme pouze morálně tlačit na své kolegy, aby něco projednávali. Samozřejmě druhé téma byla koordinace zahraničních cest, tady si nekolidujeme, takže není tady žádný rozpor ať už na úrovni nás předsedů v těch cestách zahraničních a nebo na výborových. Samozřejmě další předlohy, které v této chvíli čekají Poslaneckou sněmovnu, které jsme jim poslali, tak jsme se bavili o tom, jak budou projednávat, nebudou projednávat. My plně akceptujeme, že Poslanecká sněmovna se dostala do klinické smrti, protože tu faktickou prožije až ke konci května, ale v té klinické smrti snad se podaří ve sněmovně maximum věcí projednat, aby v Senátu jsme mohli ten legislativní proces dokončit. V této chvíli je údajně ve třetím čtení asi 35 zákonů a já nedovedu ze svého politického pohledu vyfiltrovat, který je důležitý. Budu maximálně bojovat za to, aby neprošel žádný zákon Senátem, který bude zvyšovat deficit státního rozpočtu, který dosáhl děsivých rozměrů.

Milada RICHTEROVÁ, redaktorka

Konkrétně snahu projednat do konce tohoto volebního období ve sněmovně dlouho ležící návrh takzvaného stykového zákona dnes potvrdil a slíbil senátorům šéf sněmovny Miloslav Vlček.

Miloslav VLČEK, předseda Poslanecké sněmovny /ČSSD/

My tak, jak jsme tam seděli za politické strany se budeme snažit apelovat na naše členy ústavně právního výboru, jednotliví představitelé těch stran, aby zařadili tento bod na program jednání. Já se pokusím spojit s panem předsedou Bendou a požádám ho též o to, aby tento bod byl zařazen na projednání výborů ve výborovém týdnu, abychom mohli projednat tuhle normu ve druhém a ve třetím čtení na plénu Poslanecké sněmovny ještě do voleb. Samozřejmě ten stykový zákon nám dělá jakýsi základ i pro spolupráci obou komor ve vztahu k přijaté Lisabonské smlouvě,

protože tam máme určité termíny, do kterých musí obě komory mít vyjádření. To znamená nejen ten národní aspekt, to znamená v České republice horní a dolní komora, ale musí se sejít více názorů těch komor neboli parlamentů ostatních zemí. Takže i tady jsme hovořili o té možné spolupráci, jak bude horní a dolní komora spolupracovat, že máme v Bruselu své vyslance každá komora, že ti už na této úrovni budou pracovat. Pak samozřejmě výbory pro evropské záležitosti budou na těchto věcech pracovat a předsedové obou komor.

Milada RICHTEROVÁ, redaktorka

Pánové, konkrétně zahraniční cesty jste probírali i nedávno s prezidentem Václavem Klausem. Nicméně stále se mluví o tom, že budete koordinovat, koordinovat. Jak by to mělo tedy vypadat v praxi, protože i tato záležitost je velmi středem pozornosti i v očích voličů a veřejnosti.

Přemysl SOBOTKA, předseda Senátu /ODS/

Parlament stejně jako prezident a ministři zahraničí, ať už je to klasický ministr zahraničí nebo pro evropské záležitosti, mají společnou roli v té diplomacii a na té parlamentní úrovni je nutné, abychom nejeli my dva předsedové do stejné země a nebo aby tam nejel prezident. Takže tady jsme ve shodě ve třech oblastech, prezident, šéf Senátu i šéf Poslanecké sněmovny. Můžeme vám teď rukou dání říct, že nepoletíme a nepojedeme do stejné země, pokud to nebude vyžadovat jiná mezinárodní skutečnost, která vznikne.

Milada RICHTEROVÁ, redaktorka

Pokud jde i o programy těch cest. To je taky velice důležité. Budete i to, řekněme, nějak sladovat a koordinovat, aby pak ty argumenty, proč jste byli, řekněme, někde v Jihoafrické republice a tak dále, byly vyvážené a byly věrohodné.

Přemysl SOBOTKA, předseda Senátu /ODS/

Já mohu teď mluvit za sebe a za předsedu Senátu. My velmi intenzivně koordinujeme naši zahraniční politiku s ministerstvem zahraničí České republiky, protože pan ministr je garant naší zahraniční politiky a já stále tvrdím. Ven jezdíme jako Česká republika a pod tím instituce, v této chvíli pro mě je to Senát a pak teprve je to politické tričko.

Miloslav VLČEK, předseda Poslanecké sněmovny /ČSSD/

My jsme dokonce tak daleko, že se místopředsedové, kteří mají na starosti zahraniční cesty, sejdou, abychom koordinovali i cesty výborů. Aby výbory jak Senátu tak sněmovny třeba nejely v jednom měsíci do dané země, takže i tohle chceme koordinovat, aby prostě tam nedošlo k těmhle věcem. To koordinujeme, abychom se skutečně nedostali do těch problémů, že přijede do jedné země ať už je to předseda Senátu, předseda sněmovny a nebo prezident. Takže tyto věci, tak jak jsme se dohodli na obědě u pana prezidenta prostě plníme a snažíme se dodržet.

Milada RICHTEROVÁ, redaktorka

Jak předseda sněmovny Vlček, tak šéf Senátu Sobotka také oznámili, že letos budou zákonodárci na zahraničních cestách šetřit.

Přemysl SOBOTKA, předseda Senátu /ODS/

My jsme na letošek v mínus 60 milionech proti standardnímu rozpočtu a na zahraniční cesty jsme v mínus 3 milionů, takže věřte, že my jsme skutečně se přizpůsobili té ekonomické situaci a ty cesty budou mít hlavu a patu.

Miloslav VLČEK, předseda Poslanecké sněmovny /ČSSD/

Co se týče cest, tak my jsme mínus 4 miliony. Máme méně a z důsledku voleb, které se budou konat v květnu, nevíme přesně kdy. Až pan prezident vyhlásí termín voleb, tak jsme doporučili každému výboru, aby jel pouze na jednu zahraniční cestu, kdežto v minulém roce to byly tři zahraniční cesty každého výboru.

Milada RICHTEROVÁ, redaktorka

Očekáváte jeden jak druhý nějaký zvrát po zítřejším obědě předsedy ČSSD Jiřího Paroubka s prezidentem, ohledně termínu voleb například?

Přemysl SOBOTKA, předseda Senátu /ODS/

Netuším, pokud bude sněhová kalamita, tak možná pan předseda sociální demokracie ani nepřijede, takže to je otázka pro něj a pro prezidenta. Já osobně bych rád, aby se našel kompromis mezi tím, co naznačil prezident a co naznačovaly politické strany a o čem jsme hovořili i my dva po setkání s prezidentem, 15., 22., to je možný termín.

Miloslav VLČEK, předseda Poslanecké sněmovny /ČSSD/

Těžko to odhadnout, protože pan prezident skutečně se rozhodne sám. My můžeme říci své názory, mohou říci názory i ti předsedové politických stran, ale přece jenom to závěrečné slovo a rozhodnutí je na panu prezidentovi, takže těžko tady odhadovat, to by byla spekulace nebo věštění z křišťálové koule a to přece není potřeba, nebo ani nechci to dělat. Protože to rozhodnutí přece jenom je na tom, pan prezident rozhodne, že to bude ten a ten datum a my s tím nic prostě nenaděláme, my to budeme muset akceptovat.

Milada RICHTEROVÁ, redaktorka

Připomeňme, že prezident zatím počítá s termínem voleb na konci května.

Ondřej ČERNÝ, moderátor

Uzavírá kolegyně Milada Richterová.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

VYSTOUPENÍ J. CHMIELA VE VÝBORU PRO ZÁLEŽITOSTI EU V SENÁTU PARLAMENTU ČR, PRAHA

(6.1.2010)

Vážený pane předsedo,

Jsem velmi potěšen, že se mohu osobně zúčastnit Vaší první schůze v novém roce.

- Rád bych úvodem ocenil roli Vašeho výboru, a to nejen při implementaci unijní legislativy, ale také co se týče expertízy, kterou Vy, jeho členové, přispíváte k vytváření evropské politiky ČR.

- Pro Útvar ministra pro evropské záležitosti představuje Vaše činnost důležitý článek v řetězci koordinace unijních agend. Já osobně bych v období, které nám zbývá do parlamentních voleb, rád pokračoval v prohlubování vzájemné spolupráce.

- Jak víte, Útvar ministra pro evropské záležitosti, prochází v posledních měsících poměrně zásadními změnami. A to jak personálními - koncem roku zcela zanikla místa, která vznikla v souvislosti s předsednictvím České republiky v Radě EU, tak obsahovými, kdy se fungování úřadu postupně přizpůsobuje fungování v „normálních časech“.

- Od 1. ledna 2010 tedy zanikla Sekce pro předsednictví, a počet zaměstnanců útvaru se tak sníží ze současných 66 na 46. To by měl být konečný počet lidí, který tento útvar zaměstnává.

- Pokud jde o činnost útvaru. Hlavním úkolem bude i nadále koordinace evropských politik. Evropská politika je široká a zasahuje prakticky všechny resorty. Nalezení shody a tvorba jasné a jednotné pozice, se kterou bude Česká republika vystupovat v Bruselu, je neuvěřitelně náročné. Stejně jako nalezení shody napříč politickým spektrem.

- To se týká i zahraniční politiky. Ta by především měla hájit národní zájmy a ne zájmy politických stran. Všeobecně lze konstatovat, že se to tak často naštěstí i děje, přístup se nezdá lišit jen v jednotlivostech, ale stále se liší. Poslední koaliční vláda vedená ODS navíc přinesla do politiky zajímavý a do té doby v našich končinách nevídaný prvek – na MZV v letech 2006 - 2009 působil náměstek z řad opoziční ČSSD (prvním byl bývalý ministr vlády, druhým kandidát ČSSD na premiéra). Osobně se domnívám, že právě zahraniční politika by měla být platformou, kde by se měl hledat konsensus napříč politickými stranami. Všem nám jde přece o stejné věci - namátkově lze vyjmenovat: posílení bezpečnosti, spolupráce v euroatlantickém prostoru, energetická bezpečnost, lidská práva a transparentnost režimů, rozvojová spolupráce, či kvalitní ekonomická diplomacie a prezentace ČR v zahraničí, péče o krajany nebo dobrá konzulární služba. Totéž, domnívám se, platí i pro politiku evropskou.

- Je především na nás, co dokážeme v Unii vyjednat – k tomu je ale naprosto nevyhnutelná silná a jednotná politika na domácí scéně. Z toho, co jsem uvedl,

vyplývá, že dalším úkolem, který před námi stojí, je formulace evropské politiky a následně její realizace.

- Jsem si vědom toho, že ne každému je vždy jasné, jak vlastně složité struktury v Bruselu, a také mezi Brusel a jednotlivými zeměmi, fungují. V tomto smyslu považuji za naprosto samozřejmé, že budeme dále informovat o evropských otázkách, nejen odbornou, ale i širokou veřejnost. Konkrétně na začátek roku plánujeme seminář pro širokou veřejnost o implementaci Lisabonské smlouvy, ale také chceme přiblížit činnost Bruselu, konkrétně Evropské komise. Počítám proto s účastí vysokého úředníka z Komise, který by konkrétně vysvětlil, jak funguje vyjednávání jednotlivých politik, které ovlivňují život každého z nás: konkrétně začneme třemi klíčovými – zemědělstvím, energetikou a dopravou.

- A nyní blíže ke konkrétním úkolům, které tento útvar, i mě konkrétně, v těch několika nejbližších měsících čekají:

- Hlavní náplní práce zůstává formulace, koordinace a realizace pozic ČR a informovanost o dění v EU. K tomu se přidávají ad hoc konkrétní úkoly – v současnosti jde o přípravu implementace Lisabonské smlouvy, dále práce na nové Lisabonské strategii s pracovním názvem “Strategie EU 2020” (zaměstnanost a růst). Přes určité hospodářské oživení, zůstává aktuální otázka řešení finální krize a s tím související reforma dohledového rámce finančních trhů. Jak jistě víte, již v říjnu se podařilo najít dohodu jak pro makrorámec, ministři financí se shodli i o mikrorámci finanční regulace, která spočívá ve vytvoření tří evropských orgánů dozoru. Na druhé čtvrtletí 2010 se počítá se zahájením jednání o určení rozpočtového rámce na období 2014 – 2020 (předpokládá se Bílá kniha – návrh na reformu rozpočtu – našim cílem peníze do oblastí, které zvyšují konkurenceschopnost ekonomiky EU a do strukturálních reforem – lépe čelit výzvám).

- Dlouhodobě je pak naší prioritou rozšíření EU. ČR podporuje další integraci – Chorvatsko, ohledně Srbska došlo k odblokování prozatímní dohody, významné je zavedení bezvízového styku s MK, Č. Horou, Srbskem, podanou přihlášku má Island, Albánie a Černá Hora.

- Co se týče organizační stránky koordinace evropských politik. Vláda projednala nový Statut vládního výboru pro EU. Změny se dotýkají některých aspektů přípravy mandátu na Evropskou radu, předkládání zpráv z jednání Rad EU, způsobu jednání V-EU – především využívání elektronické komunikace a databáze politik EU (DAP), stanovení některých lhůt, fungování sekretariátu V-EU a dalších oblastí.

- Jak už jsem řekl, tou nejzásadnější prioritou bude bezesporu implementace Lisabonské smlouvy, o které se zde ještě bude dopodrobna hovořit. Uvědomuji si, že se její vnímání na půdě Senátu různí, což je legitimní. Smlouva již nicméně vstoupila v platnost. Kromě její implementace tak proto nyní musí být naším prvořadým úkolem naučit se využívat nástrojů, které nám smlouva poskytuje způsobem, jenž dále upevní postavení ČR v rámci EU a napomůže při prosazování našich zájmů na evropské úrovni. Jiná cesta by, dle mého názoru, byla kontraproduktivní.

- Vstupem v platnost Lisabonské smlouvy se pro parlamenty jednotlivých členských států, a tedy i český Senát, otvírají nové možnosti intenzivnějšího zapojení do

unijních politických a legislativních procesů. Těch je, domnívám se, potřeba začít konstruktivně využívat.

- Jsem proto přesvědčen, že úzká spolupráce mezi resortem evropských záležitostí a Vaším výborem, který je v unijních otázkách v Senátu hybnou silou, bude do budoucna naprosto zásadní. Já osobně jsem připraven udělat maximum pro její dobré fungování.

**JURAJ CHMIEL: ROZHOVOR PRO DENÍK E15
MÁM TŘI PRIORITY. DVAKRÁT LISABON, JEDNOU GALILEO
(7.1.2010)**

Ministr pro evropské záležitosti Juraj Chmiel, dlouholetý kariérní diplomat s typickým motýlkem, ví své. Základem jsou dobré kontakty a účinný lobbying, říká rodák z Budapešti. Kromě českého vlivu na vznikající hospodářskou strategii společenství a získání sídla navigačního systému EU se chce muž, který vyměnil Prahu a Brusel za australskou Canberru, pokusit i o osvětu mezi občany.

* E15: Třicátého listopadu jste se stal ministrem pro evropské záležitosti, následujícího dne začala platit reforma Evropské unie podle Lisabonské smlouvy. Zhruba o týden později se státníci v Bruselu dohodli, že na summitu – kde jste mimochodem byl – budou zváni jen prezidenti a premiéři. Kam budete jezdit vy?

O ministrech pro evropské záležitosti se výslovně nemluvilo. Řeč byla, a to v souvislosti s jejich účastí na Evropských radách, o ministrech zahraničních věcí. Ti, případně šéfové jiných rezortů, cestovali na summitu s předsedy vlád nebo hlavami států. Napříště se s nimi počítá dvakrát do roka na zvláštní schůzce se stálým předsedou Hermanem Van Rompuyem.

* E15: A ministři pro Evropu?

Ti mají a budou mít, stejně jako kolegové ze zahraničních věcí, svá vlastní jednání. vnější záležitosti. Tato setkání vycházejí přibližně jednou za měsíc. Já se účastním vnitřních záležitostí, ministr zahraničí se bude věnovat vnějším záležitostem.

* E15: Až dosud platilo, že obě tyto rady byly společné. Nyní budete mít každý vlastní agendu. Budete muset o to lépe a úžeji spolupracovat?

Řekl bych, že ano. S ministrem zahraničí věci pravidelně konzultujeme a domlouváme se na odpovědnosti za jednotlivé agendy. Nicméně přijetí Lisabonské smlouvy klade na obě strany vyšší nároky. Musíme sladit vnitřní a vnější politiky, nastavování pravidel, přijímání stanovisek a mandátů. Na Úradě vlády je to práce Útvaru ministra pro evropské záležitosti.

* E15: Právě v něm se zhruba od léta snažil stát udržet část odborníků najatých na dobu českého předsednictví v EU. V říjnu jste informovali, že se to dohromady povedlo u poloviny z 338 pracovníků. Jaká jsou čísla, pokud jde o váš útvar?

K 31. prosinci zanikla Sekce pro předsednictví České republiky v Radě EU, která měla na starosti půlroční řízení unie. Útvar tím zeštíhlal asi o dvě desítky lidí. Zůstává jich 46, a na tomto počtu se nebude nic měnit.

* E15: Jaké mají vaši podřízení další úkoly, kromě už zmíněné národní koordinace politik ve vztahu k EU a přípravy potřebných podkladů?

Koordinace a zpracování materiálů patří mezi naše dlouhodobé priority. Kromě nich chci položit důraz také na informovanost o dění v unii. Šlo by o servis pro širokou veřejnost.

* E15: Jak si ho představujete?

Mám v úmyslu přiblížit Brusel občanům. Formou seminářů, akcí pro odborníky a laiky. Vystupovali by na nich například představitelé komisariátů na úrovni generálních ředitelů nebo jejich zástupců. Vysvětlovali by, v čem spočívá jejich práce, jak tam vlastně formulují různé předpisy, různá stanoviska, jakým způsobem se lobbuje. Rád bych se zaměřil na oblast zemědělství, problematiku regionů, energetiky a dopravy. Jednám s naším stálým zastoupením, navázal jsem kontakty s jednotlivými komisariáty. Začít chceme v polovině února.

* E15: Jak vypadá aktuální agenda?

Sem patří v první řadě Lisabonská smlouva, přesněji řečeno její uvádění do života. Ačkoli by se mohlo zdát, že podpisem tohoto dokumentu vše skončilo, je tomu přesně naopak. Chystáme pro vládu analýzu, která má objasnit hlavní směry a hlavní problémy, které s sebou Lisabon přináší. Bude se zabývat i tím, jak se změny odrazí v praxi. Dále se věnujeme strategii EU 2020, tedy pokračovateli původní hospodářské Lisabonské strategie, která vyprší v tomto roce. Česká republika navrhuje, aby se hlavní pozornost věnovala ještě více růstu, zaměstnanosti a konkurenceschopnosti. Třetí věcí je snaha, aby se Praha stala sídlem evropského navigačního systému Galileo. Máme zájem dořešit tuto otázku, která se táhne řadu let, ještě za španělského předsednictví.

* E15: Zastavme se u příští vize ekonomického vývoje EU. Co přesně požadujete?

O obsahu jsem už mluvil. Mám-li ho upřesnit, jde nám o to, aby se unie zaměřila na posílení své konkurenceschopnosti v globálním světě. Aby nepřijala všeobjímající výzvy, které by reagovaly na současné a budoucí výzvy. Těmi jsou podle domácí rámcové pozice, kterou přijala vláda před Vánocemi, stárnutí populace, nedostatečně stoupající produktivita práce, udržitelnost veřejných financí a rostoucí globální konkurence. Po formální stránce si přejeme, aby šlo o co nejjednodušší text. Aby nebyl rozmělněn do řady zbytečných pododstavců, podúseků a tak dále. Měl jsme v prosinci konzultace v Madridu, kde jsme tuto koncepci probírali. Španělé mají stejný názor.

* E15: Jsou Španělé komunikativní?

Jsou. Jejich předsednictví navazuje na priority, které mělo předešlé trio Francie, Česko a Švédsko. Pokračují v implementaci Lisabonské smlouvy, v tvorbě hospodářské strategie. Španělsko si navíc velmi pochvalovalo spolupráci s Českem během našeho předsednictví a oceňuje zkušenosti, které jsme jim předali a předáváme. Jsme domluveni na úzkých kontaktech.

* E15: Není tajemstvím, že právě taková dvou- či vícestranná partnerství jsou v EU klíčem k úspěchu. Mohlo by partnerství Prahy a Madridu konečně přinést onen vytoužený cíl v podobě získání sídla pro Galileo?

Každý osobní kontakt je velmi důležitý. Proto jsem logicky, v době oboustranných konzultací, zmínil českou kandidaturu a vysvětlil Španělům, že je v zájmu celé sedmadvacítky, aby se za jejich předsednictví rozhodlo.

* E15: Má verdikt, co se týče Galilea, nějaký konečný termín?

Potíž je v tom, že nemá. Do tohoto projektu se už investovalo velké množství peněz, a všichni cítíme, že by se to mělo rozetnout. Pokud možno co nejdříve.

* E15: Jaká byla španělská odezva na vaši výzvu?

Neřekli ne. Neslíbili sice závazné ano, ale podstatné je, že ten apel neodmítli. To znamená, že ani oni nechtějí řešení oddalovat.

* E15: Kudy vede další cesta k přiznání pražského sídla?

Přes bilaterální jednání a lobbying. Ty jsou nejučinnější.

* E15: Pro ODS, z níž jste kvůli přijetí ministerské funkce vystoupil, jste se jako autor spolupodílel na materiálu Vize 2020, tedy na výhledu pro Českou republiku na dalších deset let v oblastech obrany svobody, zahraniční politiky, vzdělanosti a nových civilizačních výzev. Vy jste měl na starosti sekci „ČR v globálním světě“ Je váš příspěvek hotový?

Své výstupy jsem odevzdal ještě předtím, než jsem byl nominován na ministra. Jako celek Vize hotová není.

* E15: Kdybyste měl ještě příležitost, přidal byste i některou z čerstvých zkušeností z unie?

To je předčasná otázka.

* E15: Mimochodem co byl váš nejsilnější zážitek z prosincového summitu, na který jste přijel pár dní po nástupu do úřadu?

Překvapilo mě, jak byla rozprava věcná, jak šlo vše rychle, kolegové ministři měli věcné připomínky. Utvrdilo mě to v tom, že Evropská unie a její summity mají spád. Rychlost a efektivita předčily mé očekávání.

* E15: Takže otázka, co si z účinkování v EU odnesete, je rovněž předčasná?

Ano, je. Ale určitě se to, co právě dělám, promítne do mého působení diplomata. Míním totiž dále pokračovat v diplomatických službách.

* E15: Máte představu, v jakém regionu?

I na to je příliš brzy. Přesto mohu s jistotou vyloučit Latinskou Ameriku, protože nemluvím španělsky. Jinak jsem připraven odejít kamkoli.

Igor Záruba

**VYSTOUPENÍ MINISTRA PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI JURAJE CHMIELA
PŘI ZAHÁJENÍ PANELU „GLOBALIZATION UNDER THREAT“ V RÁMCI
KONFERENCE ASOCIACE „GLOBAL DEVELOPMENT NETWORK“
(16.1.2010)**

President Paolera, distinguished guests, ladies and gentlemen,

I can hardly start talking about international cooperation this morning without mentioning the enormous human suffering as the aftermath of the earthquake in Haiti. I would like express my deep compassion with the people there. Thankfully, the humanitarian aid has now started flowing in. The relief efforts coming from all corners of the globe are a huge expression of solidarity amongst the members of the international community. Nothing else can, in my view, better demonstrate its very essence.

However, the humanitarian efforts in such an enormous disaster must be well-coordinated to achieve the best possible results in the given circumstances. The relief is there to help people and not the other way around. Let me use this opportunity to thank all the NGOs, governments, rescuers and people who offered their help.

INTRODUCTION:

- It is an honor and a pleasure for me to open this distinguished forum today.
- The world is now gradually emerging from the economic crisis that set some tough tests for countries' commitment to liberalism and openness – the main driving forces of globalization and international cooperation.
- It is, thus, both timely and extremely important to discuss their prospects on such a broad international platform as the Global Development Network represents.
- The economic crisis swept through the globe, leaving behind some serious open wounds, which had prompted some to question the future good fortunes of globalization. This, I believe, should be of concern here today.

THE POSITIVE EFFECTS OF GLOBALIZATION:

- Like any complex process, globalization has its risks and darker sides as we have felt especially in the past year or so. We have to analyze them and learn from them, but in my view, we should not allow them to overshadow the tremendous opportunities and benefits globalization creates.
- Based on my own experience from the years I spent working in Africa, I am not afraid to say that both the developed as well as the developing countries have been major beneficiaries of its rewards.
- Of course, globalization is no “magic panacea” to eradicate poverty and disparities amongst societies and can never supplement the democratic reforms and the rule of law. At the same time, the steep economic progress and rapid development that has

been taking place not only in China and India, but also in other parts of South Asia and in some parts of the African continent, would hardly be possible without its effects.

- Everywhere in the world globalization has been instrumental in addressing some principal problems through integration of individual countries into a global economy. This has been a major driver of progress creating some rather remarkable stories of economic, political as well as social change.
- And of course the Czech Republic itself has also been a major beneficiary in similar processes. Our swift transformation from a Communist country sealed off from the West by the Iron Curtain to a thriving market economy and fully-fledged democracy was also pushed forward by globalization.
- The inflow of foreign capital and investment ventures propelled steady growth and fueled the economic reforms in the 1990's. To a great extent it was the success of these reforms that paved the way of the Czech Republic's speedy integration into NATO and the European Union.

Ladies and Gentlemen,

- We live in the world of ever increasing interdependence, where domestic and foreign policies of individual countries are more and more mutually intertwined.
- An utter "must" in this world, where major challenges such economic instabilities, environmental changes or security threats spread around irrespective of boundaries of continents, let alone individual countries, is a concerted action of the members of the international community.
- We face shared challenges which can be best resolved through a shared approach that powered by mutual cooperation, openness, free flow of ideas and the spreading of best practices. All these are absolute essentials for our common goals and all these are propelled and aided by the various processes stimulated by globalization.

CONCLUSION:

- Therefore, the message I would like to send out to this conference today is simple, yet urgent.
- Let's not make globalization the scapegoat of the economic crisis. Its rewards, I am deeply convinced, are indispensable to our societies.
- Globalization is the engine of progress worldwide. We cannot afford that it falls victim of any short term "quick fixes". Too much is at stake.
- Protectionism and isolationism has never yet in the past been the right cure for redressing of economic difficulties anywhere in the world.
- What is of the essence, therefore, is not to try to curb the progress of globalization, but to better understand its implications to be able handle its power in a more

sensible and responsible way. I am convinced that this is what would best serve the international community.

- I wish you productive discussion.

DŘEVÁKY, NEBO SATELITY? (25.1.2010)

EURO; Autor: Martin Shabu

Stane-li se Praha sídlem projektu Galileo, český vesmírný byznys získá nový impulz.

Minimálně v posledních čtyřech letech se občas oprášil nápad „Galileo do Prahy“. Češi usilují o to, aby se administrativní centrum navigačního satelitního systému Galileo, největšího projektu Evropské unie, nastěhovalo do budovy bývalé Konsolidační agentury v pražských Holešovicích. Česká vláda k tomuto účelu již objekt vyhradila.

Ještě že jsme novým členem

V Evropské unii se však o administrativní sídlo projektu Galileo uchází několik zemí. Vedle Čechů Španělé, Nizozemci a Belgičané. „Teoreticky by mohlo být rozhodnuto v první polovině letošního roku. Po přijetí nařízení vytvořit Úřad pro dohled nad evropským globálním navigačním družicovým systémem (GSA), které se očekává v březnu,“ uvedla pro týdeník EURO Milena Vicenová, šéfka české mise při EU. Dle ní však problém spočívá v tom, zda Španělé budou během svého předsednictví EU s rozhodnutím spěchat. Země v čele EU totiž obvykle během svého předsednictví potlačuje národní touhy a snaží se být spíše moderátorem debaty uvnitř klubu evropských států.

Střízlivý odhad Vicenové je v rozporu s optimistickým prohlášením ministra dopravy Gustava Slamečky za jeho návštěvy Bruselu. Ministr loni v prosinci novinářům řekl, že šance získat Galileo pro Prahu mírně vzrostly. Ostatní uchazeči z nových členských zemí byli totiž uspokojeni jinak. Slovinci získali centrálu regulační energetické agentury a na ostrově Malta má vzniknout úřad pro imigraci. Na úrovni EU navíc existuje rozhodnutí z roku 2003, dle něhož by vznikající unijní agentury měly sídlit v nových členských zemích. To automaticky vyřadilo z kandidatury Španělsko, Nizozemsko a Belgii.

Vládní zmocněnec pro projekt Galileo Karel Dobeš spatřuje v umístění agentury do Prahy obrovskou příležitost pro český vesmírný průmysl. Totéž se domnívá ministr pro evropské záležitosti Juraj Chmiel. „Po rozhodnutí Evropské komise o zřízení technického kontrolního střediska pro Galileo v Oberpfaffenhofenu u Mnichova v roce 2004 se v okolí plánovaného centra začaly s pomocí bavorské vlády koncentrovat takzvané klastry pro satelitní navigaci. Od roku 2005 vzniklo v okolí Oberpfaffenhofenu 38 firem,“ řekl Chmiel. Také podnikatelé z oboru si myslí, že jde o pozitivní snahu. „Zvýšil by se zájem o české firmy,“ sdělil týdeníku EURO Marek Šimčák, ředitel brněnské společnosti Czech Space Research Centre (CSRC), jež vyrábí komponenty do vesmírných družic.

Za důkaz, že Česká republika bere kandidaturu vážně, považuje vládní zmocněnec Dobeš rozhovor českého premiéra Jana Fishera s francouzským prezidentem Nicolasem Sarkozym. Nyní je dle něho nezbytné, aby politici prosadili otázku projektu Galileo na pořad jednání ministrů dopravy EU.

Bez státu to nejde

Jste zemědělec a chcete sledovat obdělávanou rozlohu svých polí a pohyb chovných zvířat? Navádíte loď nebezpečným průlivem? Chcete mít přehled, jak vaši zaměstnanci využívají služební vozy? Havaroval jste a požadujete nejrychlejší pomoc? Na tyto otázky má odpovědět Galileo, nejdražší projekt EU. A má také ambici stát se spolehlivějším a přesnějším systémem než satelitní navigace GPS vyvinutá v USA. Evropská komise počítá s tím, že do roku 2013 vyšle na oběžnou dráhu osmnáct satelitů „made in EU“. Čemu by měly sloužit?

Evropanům by se měly zpřístupnit nové a přesnější služby, které vytvoří pracovní příležitosti a podpoří rozvoj komerčních aplikací. Dle České kosmické kanceláře (ČKK) by do roku 2020 měly ekonomické přínosy projektu Galileo dosáhnout 74 miliard eur. „Rostoucí zájem zemí o účast v programu Galileo posiluje kapacitu světového trhu v oblasti navigačních družicových služeb. Odhady dnes počítají s používáním tří miliard přijímačů v roce 2020 a s tím spojeným finančním obratem 275 miliard eur ročně,“ píše se na webových stránkách ČKK.

„Většina uživatelů zná přístroje TomTom. Tato německo-holandská firma přitom ještě před sedmi lety neexistovala. Dnes je největším výrobcem satelitní navigace na světě. Nejde o hardware, který se vyrábí v Číně, ale o zpracování satelitních map. V tom tkví přidaná hodnota,“ upozorňuje Karel Dobeš. „U nás však chybí podpora špičkových technologií. Nerozlišuje se, vyrábíte-li dřeváky, nebo satelity. Ministerstvu průmyslu je to jedno,“ pojmenovává neduhy státních pobídek vládní zmocněnec. „Bez státu to nejde,“ vyzvedává zvláštní úlohu státu ve vesmírném odvětví Petr Bareš, prezident České vesmírné aliance a ředitel vývojářské společnosti Iguass Software Systems.

Jeho zkušenosti však dokládají spíše přezíravý postoj úředníků a politiků. Jako příklad Bareš uvádí svůj rozhovor o vesmírném byznysu s exministrem průmyslu Martinem Římanem (ODS). Ten prý ho vyslechl a následně se zeptal: „A kolik peněz se v tom točí?“ A při zjištění, že se obrat počítá v desítkách milionů eur, se jen pousmál. „To víte, šlo mu o velké věci. Především o energetiku, v níž se dají dělat,“ říká Bareš. V odborných kruzích jsou však známy studie, které přiznávají investicím do kosmických technologií až pětinasobnou návratnost.

Byznys o přestávce

Pražská společnost Iguass Software Systems patří mezi firmy, která se prosadily v evropské konkurenci a dosáhly na projekty Evropské vesmírné agentury (ESA). Dříve vytvářela software pro pátrací a vyhledávací pilíř projektu Galileo. Dnes participuje na systému, který zkvalitňuje vlastnosti GPS v Evropě. Díky tomu vývojáři připravili pro španělskou telekomunikační společnost i sekundární aplikaci – navigaci pro slepce. Na otázku ohledně klíče k úspěchu Petr Bareš odpovídá, že technologické postupy umí v České republice mnoho firem, prosadí se však jen ty, které „jsou u toho“. „Vysvětluji lidem z branže, že musejí jezdit na různá mezinárodní setkání, aby byli vidět. Je jedno, o čem se tam baví. Důležité je to, co se domluví o přestávce na kávu,“ přibližuje prostředí vesmírného byznysu šéf Iguassu. Kosmická komunita je malá. Bareš proto tvrdí, že k velkým projektům se nelze dostat bez předchozí zkušenosti s dílčími úkoly. Marek Šimčák z brněnského CSRC k tomu dodává, že jde

o soubor několika faktorů, v nichž dominuje špičková kvalita výstupů, vysoce specializované know-how a absolutní spolehlivost ve spolupráci s obchodními partnery.

Zajímavé také je, že velké zahraniční firmy na obřích kosmických projektech nevydělávají. „ESA tlačí na ceny, a proto společnosti využívají vítězství v jejich tendrech především k propagaci a marketingu. Dávají si projekty ESA na první stránku výročních zpráv,“ říká Bareš. A uvádí jako příklad vlastní firmu. Ta se v minulosti ucházela o zakázku na dodávku klimatizace do autobusů v USA, aniž by se tímto oborem někdy zabývala. Vyhrála ji, protože se pochlubila referencemi z práce na satelitech. To prý na Američany zapůsobilo.

Na peníze se neptejte

Na jakou částku nakonec Galileo přijde? Když program v roce 1999 začínal, hovořilo se o částce 1,8 miliardy eur. Cílem bylo vytvořit evropský navigační systém, který by byl na rozdíl od amerického GPS veřejně kontrolovaný. Komise tehdy počítala i s tím, že Galileo vznikne jako projekt PPP, na kterém by se podílely soukromé subjekty a veřejné instituce. Původním záměrem bylo spustit systém do roku 2008. A vzniklo dokonce konsorcium osmi evropských firem. V květnu 2007 se však sny o rychlém spuštění Galilea rozplynuly. Zainteresované společnosti se totiž nedokázaly dohodnout na spravedlivém rozdělení objemu prací. Ani se jim nelíbilo, že by měly nést komerční rizika z případného neúspěchu bez ohledu na jasné záruky, že se jim investice vrátí. Po krachu PPP přišla Evropská komise s plánem, dle něhož náklady na spuštění satelitní navigace přejdou na EU. Novým termínem dokončení se stal rok 2012. Předpokládané výdaje se vyšplhaly na 3,4 miliardy eur. Eurokomisař pro dopravu Antonio Tajani pak letos v lednu prohlásil, že Galileo by měl odstartovat v roce 2014. Odmítl však prozradit částku, na niž tento projekt přijde. Hovoří se o pěti miliardách eur.

„Nevědí to. Evropská komise nyní počítá vstupy. Náklady na vynesení družice na oběžnou dráhu vzrostly o 75 procent,“ uvedl pro týdeník EURO Evžen Tošenovský, zpravodaj legislativy pro řídicí struktury Galilea. Tošenovského zprávu projedná 4. února výbor pro průmysl, výzkum a energetiku Evropského parlamentu. V březnu bude výbor o návrhu legislativního opatření hlasovat a plénum poslanců k němu zaujme stanovisko na setkání 19. až 22. dubna. Okruh sporných otázek se dle Tošenovského zredukoval na hlasovací práva Evropské komise v řídicím orgánu projektu Galileo a na problém bezpečnosti a certifikace. Tošenovský také potvrdil, že navrhované opatření neupravuje finanční a majetkový model Galilea. O něm by se prý mělo rozhodnout později.

Galileo v číslech

Navigační systém Galileo bude obsahovat 30 družic obíhajících zeměkouli ve výšce 23,5 tisíce kilometrů.

Družice bude mít rozměry 2,7 krát 1,1 krát 1,2 metru a vážit sedm set kilogramů.

Družice díky nastavení a umístění umožní držiteli přijímače signálu určit polohu s přesností jednoho metru.

Předpokládá se, že se Galileo uplatní z 80 procent v dopravě a v aplikacích vázaných na informace o zeměpisné poloze.

Odhad nákladů na program nebyl zatím přesně stanoven. Předpokládané ekonomické přínosy by mohly do roku 2020 dosáhnout 74 miliard eur.

Projekt by měl být spuštěn v roce 2013.

**MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH
VĚCÍ**

UZAVÍRÁNÍ VELVYSLANECTVÍ V JEMENU (5.1.2010)

ČRo Rádio Česko, pořad: Událost dne. Rozhovor s Milanem ŘEPKOU, mluvčím ministerstva zahraničí.

moderátor

Hrozba útoků proti západním zastupitelstvím v Jemenu pořád trvá. Ambasády Británie a Francie zůstávají kvůli hrozbě atentátů odnože Al Kájdy zavřené. Washington nicméně podle posledních informací, které stále ověřujeme, ohlásil otevření svého velvyslanectví. Česká ambasáda funguje, mimo provoz je jen vízová a konzulární sekce a to až do odvolání. České ministerstvo zahraničí cestu do Jemenu nedoporučuje, pokud to není nezbytně nutné. Aktuální informace probereme s tiskovým mluvčím ministerstva zahraničních věcí Milanem Řepkou. Přeji vám dobré ráno.

Milan ŘEPKA, mluvčí ministerstva zahraničí

Dobré ráno.

moderátor

Pane Řepko, cílem hrozícího útoku by prý mohla být ambasáda Spojených států, jak to uvedl John Brennan, poradce amerického prezidenta pro boj s terorismem. Má česká diplomacie ohledně takového údajně hrozícího ataku nějaké konkrétní informace?

Milan ŘEPKA, mluvčí ministerstva zahraničí

My samozřejmě vycházíme z řady konkrétních informací, nicméně já jakékoliv informace, o kterých vy jste hovořil, tak nemohu specifikovat, nemohu konkretizovat a nemohu být v této věci více sdílnější než to, že mohu říct, že skutečně tu situaci v zemi sledujeme, monitorujeme a také vyhodnocujeme. I z těchto důvodů došlo včera k rozhodnutí, našemu rozhodnutí jako ministerstvo zahraničních věcí, že v návaznosti na aktuální vývoj v posledních dnech dojde k uzavření vízového a konzulárního úseku našeho zastupitelského úřadu v Saná pro veřejnost, a to s termínem do odvolání.

moderátor

Čili ta hrozba je reálná podle informací, které máte?

Milan ŘEPKA, mluvčí ministerstva zahraničí

Já se přiznám, že takto formulovanou otázku, k té se vyjádřit nemohu, nicméně mohu potvrdit to, že naše konzulární a vízové oddělení bylo dočasně uzavřeno s termínem do odvolání, dále bych chtěl říct, že Česká republika jednoznačně podporuje veškeré aktivity, které jemenská vláda v boji proti terorismu přijímá a vede, stejně tak jako podporujeme teritoriální integritu Jemenu.

moderátor

Výborně, ale já doufám, že z vás ještě dostanu pár dalších informací. Podle těch úplně nejčerstvějších zpráv některých agentur už byla znovu otevřená ambasáda americká. Můžete to potvrdit, nebo tuto informaci nemáte?

Milan ŘEPKA, mluvčí ministerstva zahraničí

Já tu informaci zatím mám pouze z médií, samozřejmě budeme ji dneska ověřovat, nebo budeme se snažit získat více podrobnějších informací, nicméně na tom, co bylo rozhodnuto včera, se zatím nic nemění. A to bych opakoval znovu.

moderátor

Tedy ani se nemůžete vyjádřit k tomu, jestli ta hrozba bezprostřední hrozba útoků už polevila tedy vzhledem k tomu, že Spojené státy uvolňují ta svá bezpečnostní opatření.

Milan ŘEPKA, mluvčí ministerstva zahraničí

Vyhodnocení situace ze strany Spojených států je vyhodnocení situace ze strany Spojených států. Naše vyhodnocení situace směřovalo k tomu, že jsme uzavřeli naše vízové a konzulární oddělení pro veřejnost a ten stav trvá. To je, co na to mohu říct.

moderátor

Jemen byl historicky rozdělen do dvou států. Měli tam dvě hlavní města Saná a Aden, teď je moc tedy, abychom si to ujasnili, soustředěná do Saná, tam jsou i všechny ambasády včetně české?

Milan ŘEPKA, mluvčí ministerstva zahraničí

Já hovořím o tom, že ano, my tam máme ambasádu ve městě Saná a pokud jde o historický exkurz, tak mi nepřísluší jej jakkoliv blíže komentovat. Nicméně to, co jste říkal, tak je realita.

moderátor

Já se ptám jenom proto, jestli ta bezpečnostní situace se týká tedy hlavního města, anebo tedy i města největšího a tam, kde se soustřeďuje vlastně celý byznys a ekonomická aktivita, tedy do Adenu, jestli ta omezení, která například doporučujete pro cestování českých občanů, se týkají celé země?

Milan ŘEPKA, mluvčí ministerstva zahraničí

V tom prohlášení, které jsme včera publikovali, se hovoří o tom, že nedoporučujeme, aby občané České republiky cestovali do Jemenu a aby tam cestovali pouze v nezbytných případech, čili já myslím, že kdo gramotně přečte toto prohlášení, tak velmi přesně ví, co je tím řečeno.

moderátor

Máte informace o tom, kolik je v Jemenu aktuálně českých občanů?

Milan ŘEPKA, mluvčí ministerstva zahraničí

Samozřejmě máme, ale nebudeme je publikovat.

moderátor

Proč ne?

Milan ŘEPKA, mluvčí ministerstva zahraničí

Protože jsou to věci, které v současné době z hlediska právě bezpečnostní situace a bezpečnostního vývoje v této zemi nejsou úplně, řekněme, ideální z hlediska veřejné publikace. Samozřejmě my ty informace máme.

moderátor

My, nicméně máme alespoň jednu informaci o počtu českých diplomatů, kteří jsou v Jemenu, údajně je tam jen jediný český diplomat. Jak on hodnotí situaci, bezpečnostní situaci v zemi? Podle italského listu Las Tampa zavání realita v Jemenu válkou. To byl citát. Má i náš diplomat podobný pocit?

Milan ŘEPKA, mluvčí ministerstva zahraničí

To by bylo nejlepší se zeptat toho našeho diplomata, kterého máte na mysli, já se přiznám, že když se rozhodovalo o tom, jestli bude uzavřeno, nebo nebude uzavřeno konzulární oddělení a vízové oddělení našeho zastupitelského úřadu, tak byly zvažovány veškeré dostupné informace, tedy i samozřejmě pohledy našich diplomatů z místa.

moderátor

Tiskový mluvčí ministerstva zahraničních věcí Milan Řepka. Já vám děkuji za rozhovor. Na slyšenou.

Milan ŘEPKA, mluvčí ministerstva zahraničí

Já vám též, hezký den. Na shledanou.

CÍLE A MOŽNOSTI ŠPANĚLSKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ EVROPSKÉ UNII

(5.1.2010)

ČRo 1 - Radiožurnál, pořad: Stalo se dnes. Rozhovor s Milenou VICENOVOU, českou velvyslankyní při Evropské unii.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Evropskou unii vede už pátý den Španělsko a tamní ministr zahraničí dnes označil za zásadní, aby se Unie víc otevřela dalším zemím. Sedmadvacítka si taky zvyká na prvního evropského prezidenta Hermana Van Rompuye a evropskou ministryni zahraničí Catherine Ashtonovou. Ta by měla zastupovat sedmadvacítku navenek a Van Rompuye bude zase organizovat a řídit vrcholná jednání zástupců členských zemí. A jaké úkoly má před sebou španělské předsednictví? Odpovídá česká velvyslankyně v Bruselu Milena Vicenová:

Milena VICENOVÁ, česká velvyslankyně při Evropské unii

V mnohých ohledech budou pokračovat v tom, co začalo švédské, ba dokonce české předsednictví, především budou reagovat na ekonomickou krizi. Zdá se, že pomalu se země dostávají do mírného růstu, proto bude nutné řešit takzvanou "exit strategii" čili návrat k normálním pravidlům, k respektování paktu růstu a stability. Musí také dokončit legislativu pro lepší dozor nad finančními institucemi. Ale to je taková krátkodobá strategie. Budou také připravovat důležitou ekonomickou strategii pro Evropskou unii, která se nazývá Strategie EU 2020 a pro tento úkol se rozhodl pan předseda Evropské rady Van Rompuye svolat dokonce šéfy států členských zemí Evropské unie už druhý týden v únoru. Úzce bude přitom spolupracovat s premiérem Zapaterem.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Ano, to jsou hodně ekonomické otázky, které jste teď zmínila.

Milena VICENOVÁ, česká velvyslankyně při Evropské unii

Ano.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Jakou roli bude hrát to, že Španělsko je jedna ze zemí, které ekonomická krize zasáhla poměrně výrazně?

Milena VICENOVÁ, česká velvyslankyně při Evropské unii

Máte pravdu. Španělsko je jednou z členských zemí, která se potýká s nejvyšší nezaměstnaností. Budou tedy zcela určitě považovat za nutné řešit hlavně sociální aspekty a zvyšování zaměstnanosti. Pokud ale vím, předseda Van Rompuy má v úmyslu zabývat se také dobrým využíváním společného trhu Evropské unie, hodlá

tady využít správy Felipe Gonzaleze a také Maria Montiho, takže tyto správy budou zaměřeny zejména na fungování společného trhu. Ale nebudou se Španělé zabývat pouze ekonomikou, budou také pokračovat v otázkách ekologie, ochrany životního prostředí a reagování na klimatickou změnu, budou pokračovat vlastně v rozhovorech, které se konaly na konferenci v Kodani.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Paní velvyslankyně, Španělsko si také dává za cíl otevřít Evropu víc těm zemím, které usilují o vstup, především balkánským zemím. Myslíte si, že se jim to může v tom půl roce nějak výrazněji podařit posunout?

Milena VICENOVÁ, česká velvyslankyně při Evropské unii

Zatím budou Španělé mít na stole už vlastně čtyři přihlášky. Bude to přihláška Černé Hory, přihláška Albánie, Islandu a také Srbska. Já mám za to, že by u některých zemí mohli pokročit kupředu. Nejjednodušší se jeví situace u Chorvatska, ale to "nejjednodušší" musíme brát v uvozovkách, protože Chorvatsko musí ještě udělat velikánský kus práce. Mám za to, že Španělé se budou kromě otázky rozšíření věnovat také otázce Unie pro Středomoří, to je jejich taková tradiční priorita, a když už mluvíme o vnějších vztazích Evropské unie, španělské předsednictví klade velký důraz na spolupráci s Latinskou Amerikou. Je to pochopitelné, je to oblast vlivu Španělska, je to velký světadíl, který mluví stejným jazykem, takže to je celkem pochopitelné.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Vy jste zmínila Island, který také podal přihlášku v loňském roce pro vstup do Evropské unie, ale dnes jeho prezident řekl, že nepodepíše zákon, na základě kterého by měly být proplaceny náklady vkladů Britů a Nizozemců do zkrachovalých islandských bank. To by mohla být asi poměrně výrazná komplikace na cestě do sedmadvacítky?

Milena VICENOVÁ, česká velvyslankyně při Evropské unii

Zcela určitě a nezapomeňme, že Island ještě musí také vykonat referendum. Obyvatelé země se musí jednoznačně vyjádřit, zda souhlasí se vstupem do Evropské unie. Takže tam jsou přinejmenším ještě tyto dva základní kroky.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Shrnuje česká velvyslankyně při Evropské unii Milena Vicenová.

STŘEDNÍ EVROPA UŽ NENÍ PRO USA TAK ZAJÍMAVÝM KOUTEM SVĚTA (11.1.2010)

Týden 11.1.2010, Náměstek ministra zahraničí Tomáš Pojar vyjednával o umístění amerického radaru v Česku. Vztahy s Američany jsou podle něho stále intenzivní, ale nemusí to tak zůstat.

* Jak byste popsal česko-americké vztahy?

Vyznačují se poměrně vysokou intenzitou styků. Společně pracujeme na řadě projektů a řešíme, aby jich bylo co nejvíce zrealizováno.

* Jak byste zhodnotil Obamův první rok?

Jako vždy u administrativy, která se totálně mění, je náběh pomalejší, než by si všichni přáli. To znamená větší vakuum. Důkazem třeba je, že v Praze stále není americký velvyslanec.

* Proč tu není?

Vinny jsou vnitřní procesy v USA. Netýká se to ale pouze České republiky. Neobsazených postů amerických velvyslanců je víc.

* Věnuje Obama Evropě stejnou pozornost jako George W. Bush?

Obama nevěnuje větší pozornost Evropě než Bush ve druhém volebním období. Spíše to někdy vypadá, že je pozornost menší. Intenzita narostla v řešení problémů s Čínou a dalšími zeměmi. Na úkor Evropy.

* Týká se to i střední Evropy, která měla s USA za Bushe zvláštní vztah?

Dnešek nelze srovnávat s pozorností, jaké se střední Evropě dostávalo za Billa Clintona a George W. Bushe. Tehdy byly jiné okolnosti. Nyní to vypadá, že střední Evropa není tím nejzajímavějším koutem světa, což může mít i svoje výhody. Obávám se ale, že tento trend může pokračovat a že se to nebude týkat pouze střední Evropy, ale Evropy celé. A to není ani v českém, ani evropském zájmu.

* Za největší loňský otřes v česko-amerických vztazích je považováno zrušení plánu na výstavbu radaru. Cítíte to tak?

USA a Barack Obama neodstoupili od projektu protiraketové obrany. Svým způsobem jej dokonce přestavěli do robustnější podoby. Časový harmonogram realizace je ovšem delší. Teprve se tedy uvidí, nakolik celá architektura vznikne a jestli budeme její součástí. Můžeme být pevnou součástí. Bude ale záležet nejenom na naší vůli, ale i na vůli USA, aby byly realizovány projekty, které jsme s nimi dohodli.

* Spojené státy oznámily změnu architektury nešťastně. Vysvětlili jste si to?

Vysvětlovali nám to. Společně jsme konstatovali, že to nebylo nejšťastnější a že je potřeba se věnovat konkrétním věcem a výhledu do budoucna, a nikoli klopýtnutím v minulosti.

ENERGETICKÁ NEZÁVISLOST NA RUSKU

(14.1.2010)

ČRo Rádio Česko, pořad: Studio Česko. Rozhovor s Václavem BARTUŠKOU, českým velvyslancem pro energetickou bezpečnost.

moderátorka:

Každou zimu si Evropa připomene svou energetickou závislost na Rusku. Plány na oslabení této závislosti sice existují. Jejich uvedení do praxe je ale finančně i politicky a diplomaticky velmi náročné. A tak největší část zemního plynu pro Evropskou unii stále proudí prostřednictvím tranzitních plynovodů z těžebních polí na západní Sibiři. Největší část jde přes nespolehlivou Ukrajinu. Menší část pak proudí před diskutabilní Bělorusko. Celkem jde zhruba o 120 miliard kubíků ročně. Energetická závislost Evropy a její zranitelnost se naposledy ukázala na sklonku minulého roku, kdy několik hodin nebylo jasné, jestli proudí ropa ropovodem Družba. O této nejistotě a možnostech, jak i odstranit, teď budu mluvit s českým velvyslancem pro energetickou bezpečnost Václavem Bartuškou. Vítejte ve studiu.

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Děkuji. Dobrý den.

moderátorka: Od rozpadu Sovětského svazu, to znamená od počátku 90. let byl mezi Ruskem a Ukrajinou nějaký spor ohledně dodávek zemního plynu každou zimu. Kdy ho čekáte letos?

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Já myslím, že jen co skončí prezidentské volby na Ukrajině, tak dojde k nějakému přerozdělování pozic a přístupu k penězům a pak uvidíme. Ten spor nemusí vůbec skončit nějakým přerušením dodávek. On velmi často v 90. letech ten spor nebo přerozdělování peněz končilo nějakou vnitřní dohodou, která nebyla vidět na venek.

moderátorka:

Kdyby ten spor došel do stádia výpadku zásobování zemního plynu, jak je na tom Česká republika, jsme dobře připraveni? Společnost RWE, tedy její česká pobočka hlásí plné zásobníky.

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Víte, vy jste v úvodu řekla, že Evropa si připomíná svou závislost na Rusku, ale to není úplně pravda. Ona ji má, tu závislost, má střední a východní Evropa. Ta západní příliš ne. A myslím si, že to, co se odehrává teď po té velké krizi z ledna 2009, je to, že ta, řekněme, starší část Evropské unie sleduje, co ta východní část dělá, nebo spíš nedělá. Proto, aby svoji závislost snížila. To je, myslím, náš hlavní problém. Protože my jsme v nějakém jednom pytli se zeměmi ještě dál na východ od nás, ačkoli jsme jako jediní ve střední, východní Evropě cosi udělali pro svoji bezpečnost.

Postavili jsme ropovod z Ingolstadtu v 90. letech, od roku 97 kupujeme norský plyn, máme zásobníky pokrývající třetinu roční spotřeby, jsme vybaveni pro případnou krizi na úrovni Německa nebo dalších zemí. Loni v lednu jsme byli schopni posílat plyn na Slovensko. Takže my jsme připraveni velmi slušně, ale ten region, ve kterém se nacházíme není a v případě další krize bude opět volat sem mocným /nesrozumitelné/ pomozte nám, zachraňte nás. A tam bude podle mě stále méně sympatií a stále méně chuti znovu a znovu připomínat těm na východě, se musí nejprve postarat sami a pak jim může teprve někdo pomáhat.

moderátorka:

Takže akční plán na evropskou energetickou bezpečnost je cosi, co existuje sice na papíře, ale v praxi to má vypadat tak, že se národní státy budou starat samy.

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Podívejte se, když byl schvalován ten plán na jaře 2009, tak tam několik zemí z východní Evropy, střední-východní Evropy, zmínilo velmi rozhořčeně, že ten plán navrhuje financovat již sedmé propojení plynovodní mezi Francií a Belgií, zatímco mezi řadou střední-východní Evropy kompletně chybí jakékoliv propojení. A ono se to dá i otočit. Můžete říct, no ano, podívejte se, Francie, Belgie už dávno postavily 6 propojek, protože jsou si vědomy toho, že je potřebují. Zatímco do dneška není plynovodní propojení mezi Českou republikou a Polskem, snad bude dokončeno Maďarsko, Rumunsko za nějaký čas. Není žádná větší kapacita mezi Bulharskem a Řeckem. Není nic mezi Slovenskem a Polskem atd., atd., atd.... je toho strašně moc, co se ještě nepostavilo nebo nebylo uděláno.

moderátorka:

Vy zastáváte názor, že než se zabývat debatou nad těmi velkými projekty, tak je potřeba začít doma a začít na té evropské úrovni. Neřešit ani tak diverzifikaci zdrojů jako diverzifikaci tras?

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

To co potřebujeme především, je propojení národních sítí. Mít schopnost v případě krize příští, zásobovat třeba střední-východní Evropu plynem, který bude téct ze španělských přístavů, kde jsou terminály na kapalný plyn, nebo z Francie, nebo z Německa nebo odjinud. To je základní potřeba, poněvadž v tu chvíli vám vzniká opravdu reálný trh 27 zemí a vy můžete silou tohoto trhu tlačit na dodavatele. Ale v okamžiku, kdy může nějaký vnější dodavatel si vyzobat jednotlivé země a ty típnout, ale těch ostatních se to netýká. Ani mi dokonce nemůžou pomoci. Tak v tu ránu jste v situaci prostě reálně Unie nemá vlastně žádnou možnost, jak efektivně fungovat, kromě diplomacie, kromě toho, že bude jednat 27 zemí najednou. Ale ten základní úkol teď mám před sebou opravdu reálné propojení zemí v ropě a plynu, abychom byli schopni efektivně fungovat jako jedno tělo. Tímhle tím jedním tělem už je západní Evropa. Náš ropovod z Ingolstadtu do Kralup a Litvínova je opravdu jediný, který je mezi západem a východem.

moderátorka:

A o jakých částkách a o jakých časových horizontech se teď bavíme?

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Tohle to je nejsměšnější na tom všem. Bavíme se o částkách, který jsou na pohled vysoký, ale jenom do chvíle, než máte krizi. Víte, když v roce 97 začala Česká republika kupovat norský plyn, tak ho rychle česká média překřtily na drahý norský plyn. A takhle se to prostě zažilo. V lednu 2009 to byl jediný plyn, který k nám tekł. Byl ještě pořád drahý? Já si nejsem jistej. Druhý příklad prakticky krátce po skončení té krize loni v lednu, premiér Topolánek měl schůzku s bulharským premiérem, já jsem u toho byl také a bulharský premiér prosil o pomoc předsednické země České republiky, při vyjednání nějaké pomoci evropské, tu dotace, subvence na propojku mezi Bulharskem a Řeckem, která by nebyla moc drahá, ale by pro ně životně potřebná, nějakých 30 milionů euro. Proboha, jestli to je životně potřebné a stojí to 30 milionů euro, tak si to kupte, pořídte si to sami ze svého. Nás stál ropovod z Ingolstadtu v roce 94 až 96 postavený, 12 miliard korun. To jsou prostě peníze, které se podle mě vyplatí.

moderátorka:

Já bych se teď vrátila k těm plánům na zajištění diverzity zdrojů. I když ještě na začátku zůstaneme chvíli u Ukrajiny, to znamená u tranzitní země, přes kterou proudí do Evropské unie většina ruského plynu. Jaké možnosti má teoreticky Evropská unie, když chce vyvíjet tlak na Ukrajinu, aby plnila svou roli tranzitní země tak, jak má? Vy jste se vyjadřoval proti půjčkám peněz na doplnění zásobníků. Jaké jsou teda možnosti? Půjčovat Ukrajině peníze na obnovu infrastruktury, ty střednědobé půjčky?

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

To až v druhém, to až /nesrozumitelné/. To první a to je základní, musíte prostě opakovat stále znovu a znovu našim drahým přátelům na východě, že pokud nás budou chtít vydírat, ať už to překryjí jakýmikoliv slovy, tak vždycky uslyší ne.

moderátorka:

Takže žádné půjčky na nic.

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

To je na prvním místě. Na druhém místě je to, že máme, evropské země mají kontrakty, mají firmy plynové mají kontrakty z Gazpromem, platí řádně a včas a očekávají, že to, co si řádně a včas zaplatily dostanou. Tečka. Jakékoliv další prostě zacházení vstřícné mi přijde prostě nemístné. A upřímně řečeno, Evropa se pouze dostala do situace, že dává, hlavně Ukrajině, peníze horem dolem a Ukrajina se pouze naučila Evropou pohrdat, nic víc. Já dokonce jsem i zastáncem toho, abychom půjčili Ukrajině na obnovu její infrastruktury. Během našeho předsednictví loni v březnu pak byla taková konference v Bruselu, kde byl prezident Juščenko a premiérka Tymošenková, se vyjednala velká finanční pomoc. Ale pouze v případě, že Ukrajina zreformuje svůj plynový sektor, že ho zprůhlední, že prostě ho učiní,

řekněme, transparentním, abych neřekl rovnou nezlodějským a že bude mít jasné projekty, které budou mít financování a pak na to Evropa může podle normálních bankovních pravidel půjčit. Ukrajina se několikrát zavázala k těmto krokům, které bohužel nikdy neudělala.

moderátorka:

Peníze nečerpá a ještě dlouho čerpat nebude?

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Samozřejmě, že ne. Víte, ona opravdu existuje poměrně velká únava z Ukrajiny. Já vždycky říkám Ukrajincům, jsem Čech a pro mě je opravdu důležité, aby Ukrajina zůstala jako nezávislý stát. Myslím, že je to důležité i pro Evropu, ale především to musí chtít Ukrajinci sami. Pokud budou pokračovat tak, jak pokračují dosud, tak si myslím, že jejich nezávislost nebude mít dlouhého trvání. Ve 20.století Ukrajina pětkrát vznikla a čtyřikrát zanikla, to asi není náhoda.

moderátorka:

Politické úvahy teďka opustíme a půjdeme k jiným úvahám. Konečně se dostaneme k té tolikrát promované diverzifikaci zdrojů. Já jsem se vás chtěla zeptat na váš odhad, jak se promítá hospodářská krize celkově a situace ruského energetického gigantu Gazprom, konkrétně do plánovaného projektu Nord Stream? Já jenom připomenu, že Rusko plánuje výstavbu Nord Streamu a South Streamu, zatímco Evropská unie spíše propaguje jižní variantu Nabucca, čímž si chce zajistit diverzifikaci zdrojů. Rusko usiluje o diverzifikaci tras, chce se vyhnout Pobaltí, chce se vyhnout Polsku a Bělorusku, což jsou z jeho pohledu problémové země. Má teďka v téhle době Gazprom vůbec peníze na to, aby se s výstavbou Nord Streamu začalo, pardon, protože všechny smlouvy už jsou jakoby podepsané?

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Myslím si, že Nord Stream se začne pokládat letos na jaře. Já jsem mluvil s konsorciem Nord Stream i s panem Schröderem i s dalšími, mají pronajaté lodi, mají nakoupené roury, je tam vcelku jasný závazek německých firem i Gazpromu to potrubí položit. Takže Nord Stream si myslím, že realizován bude. U těch dalších dvou projektů, což je ten ruský jižní potok, South Stream a evropské Nabucco, tam mám pochybnost. Myslím si, že South Stream je zatím stále z ruské strany spíš blaf. Je to snaha rozehrát hry a rozehrát země na Balkáně jednu proti druhé a trochu tu Evropu poškádlit, ale myslím si, že Rusko má svoji strategii úplně jasnou, vychází z diplomové práce Vladimira Vladimiroviče Putina a je to jasná strategie, obejít se bez tranzitních zemí. Proto třeba ten Nord Stream, poněvadž on vlastně pomůže Rusku obejít Ukrajinu a oni chtějí mít přímý přístup na trhy, udělali obrovský kus diverzifikace ropy, kdy postavili nové terminály a ropovody. Takže pro ně už dneska Družba je marginální. A já si nemyslím, že by postavili v dohledné době South Stream, který by vedl přímo na Balkán a pak by vedl, já nevím, třemi, čtyřmi tranzitními zeměmi do Itálie. To mi prostě nehraje. Jejich strategie, myslím ruská strategie, je srozumitelná, drží naprosto jasně už deset let a ať už si o ní myslíte cokoliv, musíte respektovat, že dělají svoji práci velmi chytře.

moderátorka:

To určitě ano. Ale přece jen se zeptám. Můžou se vyskytnout nějaké překážky, co se týče Nord Streamu? Protože ten projekt má opozici v Pobaltských zemích, teďka nově, když Finsko začalo s odstraňováním nevybuchlé munice ze dna Baltského moře, tak Estonci ihned začali křičet, že to může poškodit ekosystém Baltského moře. Mohou tyhle ty překážky představovat nějaké riziko pro ten projekt jako celek?

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Myslím si, že reálně ne. Mohou to být zdržení nebo komplikace, ale ekonomický záměr je vcelku jasný a jsme zpátky u toho dělení Evropy na ty dvě, řekněme, šťastnější a méně šťastnou. Baltské moře se řídí, /nesrozumitelné/ se říká Espo 2, podle finského města Espo a při projednávání Nord Streamu byly dvě kategorie zemí. Kategorie zemí, které musely dát souhlas k té stavbě, což je pětice zemí, řekněme, od západu až po východ, ale ten severní oblouk, čili Německo, Dánsko, Švédsko, Finsko a Rusko. A pak je tam čtveřice zemí, které mají právo se k tomu vyjádřit, ale nemají právo cokoliv zamítnout, což jsou ti 4 na jihu, čili Polsko, Litva, Lotyšsko a Estonsko. Obávám se, že ačkoliv tyhle ty 4 budou nejvíc poškozeni Nord Streamem, nebo tím, že budou obejiti, tak jsou to právě oni 4, kdo nemají v podstatě žádnou reálnou možnost to ovlivnit.

moderátorka:

Přece jen, proměňují se nějak tábory těch, kdo projektu fandí? Protože je všeobecným tajemstvím, že třeba Angela Merkelová ten projekt Nord Stream podporuje čistě z racionálních, pragmatických důvodů a na druhou stranu velká německá firma RWE podepsala memorandum o výstavbě Nabucca.

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Vždycky máte firmy, které jsou pro nějaký projekt a jiné jsou proti němu. Myslím si, že i z našeho pohledu českého samozřejmě Nord Stream problém, protože umožní v případě další velké krize, bude-li už postavený, umožní Rusku zásobovat přímo Německo, Francii, tedy hlavní trhy. Proto je pro nás tak důležité, aby ta případná propojka mezi Nord Streamem a tou západní sítí plynovodní, vedla přes nás, abychom si uchovali pozici tranzitní země. Protože samozřejmě v případě dalšího velkého výpadku se může zase stát, že ty země, které budou víc na východ, prostě ostromhají.

moderátorka:

Já bych se teď přesunula na jih. My už jsme to naznačili. Vy jste řekl, že South Stream je zřejmě z ruské strany blaf ...

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Zatím.

moderátorka:

Zatím. Dokážete si představit, že by se South Stream propojil s projektem Nabucco?

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Já myslím, že spíš problémem Nabucca bude najít dostatek plynu. Ten projekt se jmenuje Nabucco, protože měl původně vést z Íránu. S Íránem máme teďka poněkud složité vztahy, takže hledáme jiný zdroj. Myslím si, že Ázerbájdžán toho plynu nebude mít dost na tak velkou rouru, alespoň v téhle té chvíli. Navíc je pod stále větším tlakem, aby ten svůj plyn dodával do Ruska. Myslím si, že země za Kaspickým mořem už jsou mimo náš dosah. Ten, kdo jim přinese diverzifikaci, o které Evropa 15 let mluvila, je Čína.

moderátorka:

A co oblast Kurdistánu? Což je jakoby sever Iráku, který sousedí s Íránem, se Sýrií a s Tureckem. Tam by snad měla být statečně velká naleziště plynu?

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Samozřejmě a musím říct, že respektuji a obdivuji všechny, kteří jsou schopni této poněkud složité době do Iráku jezdit a i do toho Kurdistánu a být optimističtí. Já si myslím, že tam ta situace ještě chvíli nebude úplně stabilní. Tam je hlavně velký souboj mezi centrální vládou v Bagdádu a těmi dvěma regionálními skupinami /nesrozumitelné/, poněvadž Kurdistán není jeden, ale jsou vlastně dva a je otázka. Kdo vyhraje. Já jsem byl několikrát se společnostmi, které tam podnikají nejvíc, což je Crescent petroleum a Danagaz, což jsou společnosti z Perského zálivu, arabské, které mají spoustu lokálního povědomí a lokálních znalostí a i ti jsou velmi ostražití. Ten potenciál tam určitě je, ale válka v Iráku myslím, že ještě zdaleka neskončila. To, že zmizela ze stránek našich novin, neznamená, že skončila.

moderátorka:

Ale přece jenom do konce roku 2011 by měli odejít američtí vojáci. Než by se to potrubí reálně položilo, tak mluvíme o roku 2015. To už ...

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Ale přece odchodem amerických vojáků teprve začne ten pravý čoro moro. Amerika tam přináší jistou stabilitu. Svoji stabilitu. V okamžiku, kdy odejde, tak je otázka, jestli Kurdistán vůbec přežije.

moderátorka:

Když už jsme u těch Spojených států. Právě jejich podpora je jedním z argumentů pro výstavbu Nabucca. Má jejich podpora nějakou váhu, když je víceméně diplomatická nebo politická?

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Já myslím, že přesně ten americký příklad s postavením ropou do BTC, Baku-Tbilisi-Ceyhan v 90. letech, byl otevřen v roce 06, přesně ukazuje to, co umí Amerika a co Evropa neumí. Protože Amerika chtěla postavit ropovod z Ázerbájdžánu přes Gruzii do Turecka. Byla schopna to uložit jak politický kapitál, to jest lidově řečeno, stlačit ty tři prezidenty k tomu, že souhlasili a pak je udržet na uzdě a propasírovat tu myšlenku všemi parlamenty a všude. Zahrnula dostatečnou ekonomickou sílu, aby mohla najít peníze na garance bankám a zároveň byla schopná přimět opravdu velké společnosti, v tom se angažovalo PB, Total a nepřímo i Exxon, čili firmy schopné managovat velké projekty za miliardy dolarů. V případě Nabucca nemáte ani jednu z těchto tří věcí. Evropská unie samozřejmě nemluví jako jeden muž, ani jako jedna žena. S penězi my také nejsme úplně rozhazovační a do projektu Nabucco zatím se podařilo získat vlastně v té první fázi tam bylo OMV jako z těch větších hráčů a středně velkých hráčů. Teď je tam RWE německé, což je konečně z těch velkých hráčů a uvidíme, jestli to bude stačit.

moderátorka:

Vy jste to už trochu naznačil. Předpokládáte, že než se Evropa stihne pořádně na něčem domluvit a ten projekt převést z papírování do praxe, takže všechny tyhle zdroje skoupí Čína?

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Víte, Evropě nechybí zdroje plynovodu. Nabucco nechybí zdroje plynovodu. Evropě především chybí vědomí, nebo povědomí o tom, že má problém. My bohužel do tohohle toho globálního souboje o suroviny, který začal teďka už naplno, přicházíme jako sytí, dobře napapaní, odpočatí. A tak se rozhlížíme benevolentně po světě a říkáme si, to je tu ale pěkně. A pak k tomu stolu přicházejí jiní, Indie, Čína, desítky dalších zemí, kteří jsou hladoví a zoufalí a něco chtějí a myslím, že ten příklad střední Asie je naprosto varovný. Vemte si Turkmenistán je poměrně blízko, relativně blízko Evropy, vlastně jenom přes Kaspické moře a Ázerbájdžánu, teď v prosinci 2009 tam Čína otevřela plynovod, který vede z Turkmenistánu, přes Uzbekistán a Kazachstán až do Číny. Takže my jsme nebyli schopni položit jednu rouru přes Kaspický moře, Čína dokázala položit mnohonásobně delší rouru, mnohem složitějšími oblastmi, protože ty suroviny chce, ví, že je potřebuje a je ochotná pro to něco udělat. My umíme krásně žvanit. Ale myslím si, že nemluvíme hlavně zatím, hlavně naše veřejnost, zatím nemá vůbec pocit, že jí něco chybí, nebo, že by jí něco mohlo chybět. To je základní problém, který máme. Prostě jsme nasycení, jsme bohatí. Sytý hladovému nevěří. Geniální české přísloví.

moderátorka:

A jak by v této situaci až na nás ten hlad jednou udeří a on udeří zřejmě brzy, mohly pomoci břidlicová naleziště?

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

No, tohle je totiž věc, která podle mě nám může asi jako jediná zachránit kůži. Myslím si, že my, Evropa, nemáme žádnou zvláštní touhu jít někam do války nebo

bojovat o ložiska surovin, takže máme v tu chvíli pouze jen dvě možnosti. Jedna je uskrovnit se, zásadně změnit svůj životní styl, což se nám asi nebude chtít. A nebo ta nejlepší podle mě, najít nové technologie, nové objevy, vynálezy, najít způsoby, jak ty suroviny buď vyrobit nebo najít jiné zdroje nebo podobně. A případ těch nekonvenčních plynů. To není pouze plyn z břidlic, ale jsou to i různé metany a další plyny, které dosud nebylo možné čerpat, to je přesně ukázka toho, kudy Evropa asi, a asi i Amerika může jít, pokud budeme dostatečně chytří na to, abychom byli ochotni investovat hodně peněz do výzkumu a vědy. Což je něco, o čem všichni rádi mluvíme, ale moc to neděláme.

moderátorka:

Co se týče těch břidlic, tak ty se třeba v Americe těží jakoby systémem povrchových dolů. To je něco, co je ekologicky velmi diskutabilní, nehledě k tomu, že Evropa nemá tolik místa jako Amerika, aby si mohla dovolit překopat půl kontinentu. Nebo překopat? Jmenovitě, Polsko, Maďarsko a Ukrajinu, což jsou země, které snad nějaké naleziště, konkrétně té břidlice, mají.

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Jednak je to samozřejmě ekologický limit. Víte sama dobře, co se děje u nás kolem limitů na těžbu uhlí. Myslím, že těch netypických plynů, nebo nekonvenčních plynů je u nás podstatně víc v Evropě. Protože plyn provází uhelná ložiska, to je ten metan, co čas od času bouchá a zabíjí horníky. Je to řada dalších možností, takže to asi bude možné najít ještě jinde. Spíš mě v tom fascinuje jedna věc. Když jsem se bavil s jedním z lidí, kteří tohle to jaksi dělají, tyhle ty netradiční typy plynů, tak ten obrovský technologický skok za tím vším. Ono to je pozoruhodný třeba s tou Amerikou. Před 3 lety byla Amerika ve všech prognózách uváděna jako největší dovozce plynů na desetiletí dopředu. Uplynuly 3 roky, Amerika zrušila všechny projekty na terminálech na kapalný plyn a naopak se dokonce zvažuje, že bude vyvážet plyn. To je obrovská změna daná tím, že oni našli opravdu řadu nových technologických postupů. To, že mají některé ty doly otevřené, ať tam těží, nebo chtějí těžit břidlici nebo ty svoje různé nasycené písky, to je pravda, ale taky tam máte ložiska, kdy mě to třeba jako ukazovali, představte si, že máte vrt, zavedete vrt 3 tisíce metrů pod zem, kde ho narovnáte horizontálně, ten vrt má ve finále na špičce průměr 1,5 centimetru a vy trefíte čtvereček 10 krát 10 centimetrů.

moderátorka:

A nezpůsobí to zemětřesení?

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

A nezpůsobí to zemětřesení a trefíte tu, přesně tu sloj 3 kilometry pod zemí, trefíte 1 decimetr čtvereční. Mě zůstává rozum stát. Tam je obrovský posun v různých způsobem vidění pod zemí, jsou ty různé /nesrozumitelné/ já to ani neumím říct česky pomalu. Ale tam je prostě znát, že jsme schopni asi s vědou a technikou spoustu novejších věcí udělat, ale musíme tu vědu a techniku mít a investovat do ní.

Moderátorka:

Tady se nabízí další otázka. Co zkapalněný zemní plyn? Má vůbec, má pro Česko nějaký význam, když nemáme přístup k moři, když nemáme ty hluboké přístavy, terminály?

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Tady se vrátím zpátky, to už jsem říkal na začátku. Pro Česko význam, má význam pro Evropu a v okamžiku, kdy bude mít Evropa propojení mezinárodními státy, má samozřejmě význam i pro nás. Těch terminálů je dneska v Evropě celá řada. Například Británie už dneska bere 40 % své roční spotřeby z kapalného plynu. Což jí dává samozřejmě obrovskou volnost, protože máte dodavatele po celém světě, když vám jeden začne říkat, já zítra už nic nedodám, nebo začne nějak vydírat, tak můžete brát od jiného kapalným plyn. V té chvíli teda má mimořádný pokles ceny, protože se opět otevřela řada velkých projektů v poslední době, to asi nebude trvat věčně. On se zase vrátí k nějaké větší ceně, ale stále je to ekonomicky únosná reálná varianta. Navíc je to prostě, obzvláště v případě nalezišť v Perském zálivu, úžasně jaksi kompatibilní s Evropou, protože v Kataru, v Abú Dhabí a dalších zemích, které vyvážejí zemní plyn, máte nejvyšší spotřebu plynu v létě, protože oni chladí. U nás je nejvyšší spotřeba plynu v zimě, protože zahříváme. Takže vlastně možnost v řadě věcí podobných to, čemu se říká tak hezky synergický efekt. Čili, si navzájem vyhovět.

moderátorka

Domníváte se, že by ta vyšší spotřeba zkapalněného plynu mohla vést k tomu, že se zemní plyn už cenově nebude odvíjet od ropy, že už tam ta návaznost tak, jak ji teďka známe, tu provázanost, že se oslabí?

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Nedokážu říct. Tohle je otázka, která v tuhle chvíli zajímá mnoho lidí a já nedokážu říct, kam ten vývoj povede. Stejně jako nedokážu říct, jestli se za 10 let bude ještě pořád jedna cenu za ropu, nebo bude víc cen v různých měnách. Je moc prognóz a teď se ten svět opravdu dá do pohybu v řadě oblastí. Víte, ten základní problém je ten, že miliardě lidí západu, kteří konzumovali všechny suroviny tohoto světa, se nyní připojují další 3 miliardy lidí v Číně, Indii a jinde. A to opravdu dělá jako zásadní změny a ještě bude chvíli dělat. S trhem se surovinami, s ropou, zemním plynem, s finančními trhy. Takže já nedokážu říct, jak to bude dál, nevím.

moderátorka

Říká na závěr dnešního Studia Česko velvyslanec pro energetickou bezpečnost Václav Bartuška, kterému děkuji za návštěvu ve studiu.

Václav BARTUŠKA, český velvyslanec pro energetickou bezpečnost

Děkuji, na shledanou.

HAITI PO KATASTROFĚ (15.1.2010)

ČT 24, pořad: Studio 6. Účastník pořadu: Hana ŠEVČÍKOVÁ, ředitelka odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci MZV ČR.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Haiti se stále nevzpamatovalo z ničivého zemětřesení. To podle posledních informací připravilo o život desetitisíce lidí. Další tisíce stále zůstávají pod troskami zřícených domů. Zprávy z Port-au-Prince mluví o zoufalství, chaosu a chybějící koordinaci záchranných akcí.

Jolka KRÁSNÁ, moderátorka

Ze zasažených oblastí se před několika hodinami vrátil do Dominikánské republiky náš zpravodaj Michal Kubal. Michale, dobrý den.

Michal KUBAL, zpravodaj ČT, Dominikánská republika

Dobré ráno.

Jolka KRÁSNÁ, moderátorka

Zprávy z Haiti mluví o tom, že se lidé začínají bouřit, stavějí dokonce barikády z mrtvých těl. Ty si viděl něco podobného?

Michal KUBAL, zpravodaj ČT, Dominikánská republika

Tak barikády z mrtvých těl zatím ne. Ale je pravda, že ta nervozita a vztek mezi těmi postiženými lidmi hodně, hodně narůstal. Měli pocit, že nejenom místní vláda, která prakticky zkolabovala, dokonce celý svět je trochu nechal na holičkách a že v tom všem zůstali sami a mají vztek a samozřejmě čekají, co bude dál. A pokud ta pomoc nepřijde velmi rychle, tak ta bezpečnostní situace by se mohla opravdu hodně rychle výrazně zhoršit.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

A existuje vůbec nějaká šance, že Haiti v nejbližších hodinách, řekněme, najde cestu z chaosu a beznaděje?

Michal KUBAL, zpravodaj ČT, Dominikánská republika

Je pravda, že jsme viděli, že se začíná přece jenom do země dostávat pomoc, a to jednak ve vzduchu, kde je pravda, že trošku panuje chaos, protože když jsme se snažili dostat na mezinárodní letiště Port-au-Prince, tak jsme se ptali amerických kolegů, kdo vlastně tam řídí dopravu, kdo všechno to má na starosti, jestli například Amerika, oni řekli, že nikdo, a skutečně podle toho, jak to tam vypadalo, zdá se, že skutečně ta letadla tam přistávala velmi chaoticky. A je pravda, že ta pomoc začíná

proudit z celého světa. Začíná proudit i pozemní cestou. Viděli jsme, že už se na místo začíná dostávat těžká technika ze sousední Dominikánské republiky, přes hranice začínají se tam dostávat zdravotnické týmy, ale řekl bych, že tohle všechno už skutečně přichází pár minut po 12, že aspoň podle toho, co jsme měli možnost vidět v těch nejpostiženějších oblastech, přece jenom je minimální naděje, že už by pod troskami přežil kdokoliv naživu. A další postup už bude jenom o odstraňování mrtvých těl a o zabraňování šíření nemocí. Už to skutečně nebude o těch lidech, kteří jsou pod troskami, ale o těch, kteří, kterým se podařilo přežít, a jestli se podaří zabránit dalším obětem, tentokrát které by mohly mít na starosti epidemie a podobné věci.

Jolka KRÁSNÁ, moderátorka

Zamířím do osobní roviny. Ty si jako zpravodaj zažil válku v Iráku, byl jsi u jiných neštěstí. Jaký je dominantní pocit novináře, který prochází zpustošené Haiti.

Michal KUBAL, zpravodaj ČT, Dominikánská republika

To je dost těžká otázka. Řekl bych ale, že to je asi pocit zmaru, a to asi absolutního zmaru. My jsme se snažili najít některé pozitivní prvky v tom, co jsme viděli. A skutečně těch světlých stránek tam nebylo, nebylo moc. Takže je to, je to skoro permanentní deprese. Ten ostrov je skutečně nebo tato země je skutečně velmi dlouhodobě zkoušená, a to, co se stalo teď, řekl bych, až vymklo tu dobu. Skutečně na, na ulici potkávat nebo vidíte, že leží těla a okolo nich naprosto netečně chodí lidé, nevšímají si jich, stalo se to pro ně naprostou součástí, naprosto běžnou součástí života, a dokonce i Haitiani, kteří přichází ze zahraničí, kteří přicházejí zkontrolovat, co se stalo s jejich příbuznými, zůstávají nad tímto pozastavení, protože říkají, že při jakýchkoliv předchozích zkouškách, ať to byly hurikány, ať to byly občanské války, se nikdy jejich spoluobčané nedostali do takové fáze, kdyby jim bylo jedno, že na ulici překračují mrtvá těla.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Michale, ještě jedna věc. Záchrané práce včera komplikoval déšť. Jsi posel dobrých zpráv alespoň potud, že přestalo pršet?

Michal KUBAL, zpravodaj ČT, Dominikánská republika

Ano, ano, v tomto musím říct, že situace se zlepšila, že skutečně svítí sluníčko, že v tomto se ta situace o trochu zlepšila. Nicméně je otázkou, nakolik jsou to dobré zprávy. Protože samozřejmě teploty jsou velmi vysoké a ve vysokých teplotách se ta těla pod troskami rozkládají mnohem rychleji, a to samozřejmě přispívá k šíření chorob, takže ty dobré zprávy jsou vysloveně v uvozovkách.

Jolka KRÁSNÁ, moderátorka

To byl z Dominikánské republiky zpravodaj České televize Michal Kubal. Díky za informace. Na shledanou.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Haiti pomůže taky Česko. Ministr zahraničí Jan Kohout včera rozhodl o poskytnutí pěti milionů korun. Další peníze pošle vláda v pondělí. Pomáhají taky tuzemské humanitární organizace. A naším hostem je Hana Ševčíková z odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci ministerstva zahraničních věcí. Dobrý den.

Jolka KRÁSNÁ, moderátorka

Dobrý den.

Hana ŠEVČÍKOVÁ, ředitelka odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci MZV ČR

Dobré jitro.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Trvalo víc než 24 hodin od tragédie, než se ministr zahraničních věcí rozhodl poslat oněch 5 milionů korun, což je maximální částka, o které on může rozhodnout. Přesto, neslušelo se jednat rychleji a poslat hmatatelnou pomoc dřív?

Hana ŠEVČÍKOVÁ, ředitelka odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci MZV ČR

Já bych řekla, že těch 5 milionů korun uvolněných do 24 hodin je vlastně už taková druhá fáze pomoci České republiky.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Ono to bylo později než 24 hodin.

Hana ŠEVČÍKOVÁ, ředitelka odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci MZV ČR

Je to již druhá fáze pomoci České republiky, protože Česká republika pravidelně přispívá na dobrovolném základě do řady agencí, z nichž bych zmínila aspoň ten nejhlavnější, takové to, ten fond pro okamžitou humanitární pomoc, kam uvolňujeme jaksi peníze předem, aby systém OSN mohl vždy včas zasáhnout v podstatě i za české peníze. Takže to, když potom se skutečně už něco stane a už se vyhodnocuje situace a zvažuje se poskytnutí dalších humanitárních prostředků, tak je to taková již druhá fáze, která si ovšem už zaslouží pořádné vyhodnocení situace. Vyhodnotit, zda posílat materiál, zda posílat záchranáře či zda poskytnout finanční prostředky pro některou z těch agencí, které jsou již na místě, které znají prostředí, které znají dobře jazyk, které znají mechanismy tam na místě.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Jinými slovy, to rozhodnutí o těch 5 milionech, které přišlo později než po 24 hodinách, přišlo včas.

Hana ŠEVČÍKOVÁ, ředitelka odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci MZV ČR

Toto ano. Určitě je to v pořádku a je to další fáze naší pomoci, která, jak jste sám říkal, nemusí být ještě konečná, ale která potřebuje, aby potřeby byly řádně vyhodnoceny a aby možnosti České republiky byly adekvátní situaci naší schopnosti humanitární pomoci a aby byly adekvátní situaci, ano.

Jolka KRÁSNÁ, moderátorka

O dalších penězích rozhodne vláda až v pondělí. Zřejmě tedy podle vás to také není příliš pozdě. Zajímá mě ještě třeba, jak velkou částku na humanitární pomoc by podle vás nakonec Česko mohlo Haiti poskytnout?

Hana ŠEVČÍKOVÁ, ředitelka odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci MZV ČR

Já bych s dovolením řekla, ty fáze humanitární pomoci, já jsem se zmínila o té své mnoho druhů preventivní fázi. Ale humanitární pomoc v zásadě má 3 fáze po katastrofě, z nichž ta první je ta okamžitá, říkáme tomu pracovní do dvou týdnů, to jsou ti záchranáři a tak podobně. Další fáze je do dvou měsíců, to je taková ta první konsolidační. A ta třetí poslední fáze je ta rekonstrukční, říkáme pracovní do dvou roků. To znamená, ta pomoc i České republiky může ještě, pakliže se pro to rozhodne vláda, ministr zahraničních věcí, může ještě mít několik podob, ale jak říkám, vždycky je potřeba vyhodnotit situaci, vyhodnotit potřeby, a také možnost, aby ta nutnost, aby ta pomoc skutečně měla smysl, aby byla efektivně užitá, aby to nebyla jakoby hurá akce.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Je v tuhle chvíli skutečně už nejpravděpodobnější, že pomůže penězi, že nebudeme na Haiti posílat třeba záchranáře?

Hana ŠEVČÍKOVÁ, ředitelka odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci MZV ČR

Domnívám se, že je to maximálně pravděpodobné, že pomůžeme penězi, ano, protože je třeba si uvědomit tu geografickou vzdálenost, a také jaksi schopnost České republiky na tu vzdálenost pomáhat a tu situaci poněkud chaotickou, jak i pan redaktor Kubal říkal, tam letiště je poničené, když si to pamatujeme možná i stále ještě z našich vlastních zážitků při povodních. Není nic horšího než příliš velký nápor dobře míněných týmů, které se špatně domluví, a zvyšují chaos. Takže ano, peníze to budou v této fázi stoprocentně.

Jolka KRÁSNÁ, moderátorka

Ještě jedna věc nás v té souvislosti zajímá. Jak konkrétně může vláda nebo ministerstvo zahraničí kontrolovat, že české peníze jdou skutečně tam, kam jít měly. Existuje nějaká taková forma?

Hana ŠEVČÍKOVÁ, ředitelka odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci
MZV ČR

Určitě, určitě. Když poskytujeme peníze, tak je buď poskytujeme agencím převážně systému OSN, nebo Červenému kříži, které samozřejmě mají mechanismy pro zpravodajství nebo reportování.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

I v té situaci, která na Haiti panuje, jak slyšíme, chaos, zmatek, zmar.

Hana ŠEVČÍKOVÁ, ředitelka odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci
MZV ČR

Oni to nečiní okamžitě. To jaksi není na administrativu čas v tuto chvíli, samozřejmě to ne, ale potom v těch výročních nebo zprávách po ukončení akce, tam samozřejmě pro to možnost je, stejně tak to činí nevládní organizace, pakliže dostanou do nás peníze. Snažíme se, aby ty prostředky byly vydávány efektivně.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Děkujeme za komentář.

Jolka KRÁSNÁ, moderátorka

Paní Ševčíková, děkujeme. Na shledanou.

Hana ŠEVČÍKOVÁ, ředitelka odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci
MZV ČR

Také. Hezký den.

POMOC PRO HAITI (18.1.2010)

ČRo 1 - Radiožurnál 18.1.2010, pořad: Ozvěny dne. Účastník diskuse: Milena VICENOVÁ, česká velvyslankyně při Evropské unii.

Jan BUMBA, moderátor

Bud'te trpěliví, apeloval generální tajemník OSN Pan Ki-mun na Hait'any, kteří před necelým týdnem přežili devastující zemětřesení a pořád čekají na pomoc zvenčí. Situaci, kterou Pan Ki-mun při návštěvě hlavního města Port-au-Prince označil za jednu z nejhorších humanitárních pohrom za několik desetiletí. Hlavní pozornost se od pokusů vyprostit z troskek zavalené obyvatele přesouvá k těm, jimž je třeba zajistit základní potřeby a bezpečnost. Přesto se záchranáři stále snaží najít v sutinách ty, kdo vyvázli životem a nacházejí je. Může dosvědčit i náš zvláštní zpravodaj na Haiti Pavel Polák.

Pavel POLÁK, zvláštní zpravodaj na Haiti

Ulice ve čtvrti Petion Ville je rušná, nahoru i dolů jezdí džípy a malé dodávky. U jedné z vedlejších ulic se před zábranami tlačí desítky lidí. S napětím sledují záchranáře v bílých přilbách, zda z troskek velkého domu nepřivedou jejich příbuzného nebo známého. "To je, nebo spíš býval karibský supermarket," říká mi jeden z přihlížejících. Prý se zřítíl hned při prvních otřesech. "Údajně tam jsou ještě živí lidé, ale také hodně mrtvých." Právě teď stojím před něčím, co dříve býval několikapatrový supermarket, těžko odhadnu, kolik pater měl, teď leží v podstatě sutiny na sobě, z betonových panelů vyčuhují železné dráty. A mezi vrstvami betonu a sutě by měli být ještě živí lidé. "Sutiny jsou všude. Jsou tam vzduchové kapsle, zpravidla jen dvě stopy vysoké. Představte si všechno to jídlo a zboží smáčknuté dohromady. Je to komplikované a postupujeme pomalu." Brad patří k miamským záchranářům, je špinavý od prolézání mezi troskami. "Vždycky na chvíli úplně ztihneme a pak slyšíme hlasy. Se psy a moderní technikou jsme je zatím vždycky našli. Tři, které jsme dneska objevili, jsme také zachránili. Ale tím to ještě nekončí, jsou tam další." A co řekli lidé uvěznění několik dní mezi sutí a betonovými deskami? To snad ani třeba překládat do češtiny.

osoba

Thank you, thank you /nesrozumitelné/ for my life.

Pavel POLÁK, zvláštní zpravodaj na Haiti

Z Port-au-Prince Pavel Polák, Radiožurnál.

Jan BUMBA, moderátor

Díky za záchranu života, které jsme slyšeli v závěru krátké reportáže, už slychají humanitární týmy čím dál vzácněji. A k těm, kdo neskončili pod troskami budov, míří pomoc z ciziny pomaleji, než by bylo záhodno. Vzhledem k odlehlosti zničené země chce také řada států přispět spíš finančně, než materiální podporou. Česká vláda

dnes schválila pomoc v částce 20 milionů korun a koordinaci těchto kroků má dnes na pořadu ministerská schůzka unijní sedmadvacítky. Do Bruselu zdravím českou velvyslankyni při Evropské unii Milenu Vicenovou, dobré poledne.

Milena VICENOVÁ, česká velvyslankyně při Evropské unii

Dobré poledne.

Jan BUMBA, moderátor

Na co se, prosím, zaměřuje to bruselské jednání.

Milena VICENOVÁ, česká velvyslankyně při Evropské unii

Bruselské jednání ministrů, kteří mají na starost rozvojovou pomoc, se samozřejmě zaměřilo na vyjádření solidarity a definování jasné ochoty pomoci Evropské unie, ale hlavním mottem je koordinace, nutnost koordinace a to je to, o čem teď právě ministři stále ještě jednají. Ukazuje se, že se jedná jak o momentální krátkodobé pomoci a tam se částka zatím pohybuje okolo 100 milionů euro, ale také o pomoci dlouhodobé, o nutnosti přispět na rekonstrukci. Tady jsou dvě skupiny zemí, samozřejmě všechny členské státy chtějí pomoci, ale jedna skupina zemí, tady bych zmínila zejména třeba Francii, Španělsko a toto stanovisko zastává i Evropská komise, říkají, že by se měla částka na rekonstrukci vyjádřit okamžitě, jiné země mají za to, že ta částka by měla být stanovena po posouzení priorit a rozsahů toho, co je potřeba udělat teď a co později. Tam patří třeba Německo, Británie, Dánsko, Nizozemí. Česká republika zdůrazňuje nutnost koordinace a společného postupu například s Organizací spojených národů, mluví se také o jasné spolupráci se Světovou bankou, Červeným křížem, nevládními institucemi, mluví se také o tom, jak se budou využívat finanční prostředky z Evropského rozvojového fondu.

Jan BUMBA, moderátor

Vy jste říkala, že ministři jednají především o tom, jak koordinovat pomoc, ale od zemětřesení uběhlo skoro týden, není to trochu opožděné teď ladit, koordinovat postup unijních členů?

Milena VICENOVÁ, česká velvyslankyně při Evropské unii

Já, když jsem mluvila o té koordinaci, tak je zaměřena hlavně na oblast rekonstrukce, musím říct, že reakce Evropské unie byla okamžitá, bezprostřední, několik hodin po zemětřesení už nás jasně informovalo španělské předsednictví, Francie nabízela pomoc a už se ta pomoc rozjela okamžitě. Státy okamžitě přislíbily finanční pomoc, to byla Velká Británie 10 milionů dolarů, Itálie milion euro, ty částky byly stanoveny okamžitě. Teď je to taková už jednání, jak postupovat i později. K této otázce se znovu ještě vrátí ministři zahraničních věcí příští pondělí na pravidelném zasedání v Bruselu, ale i tahle schůzka, která byla svolána velmi narychlo, jasně stanovila, že se pomáhá teď a bude se pomáhat i do budoucna.

Jan BUMBA, moderátor

Zatím ale tedy ta podpora, která nyní na Haiti směřuje, je spíš tedy na úrovni jednotlivých států, nikoliv Unie jako celku.

Milena VICENOVÁ, česká velvyslankyně při Evropské unii

Ale to je koordinovaná spolupráce, že tam jednotlivé státy vysílají jak svoji materiální, tak finanční pomoc, jedna věc, a to, že se domlouvají, co kdo udělá, co uděláme teď, co se bude dělat později, já myslím, že to je naprosto správný, rozumný, logický a věcný postup.

Jan BUMBA, moderátor

Vysvětluje česká velvyslankyně při Evropské unii Milena Vicenová, děkujeme za rozhovor. Na shledanou.

Milena VICENOVÁ, česká velvyslankyně při Evropské unii

Na shledanou.

SITUACE NA HAITI (18.1.2010)

ČRo 1 - Radiožurnál, pořad: Ozvěny dne. Rozhovor: Helena BAMBASOVÁ, náměstkyně ministra zahraničí.

Jan BUMBA, moderátor

Vládou vyhlášený stav nouze, humanitární krize historických rozměrů, odhady obětí se šplhají až ke dvěma stům tisícům. Haiti, necelý týden po zemětřesení, které zpusťořilo velkou část chudé karibské země. Pomoc pořád přichází pomaleji, než by bylo záhodno. A mezinárodní výbor Červeného kříže dnes varoval, že v postižených oblastech přibývá případů násilí a rabování. Bylo to patrné i dnes na ulicích hlavního města Porto-au-Prince. Zeptal jsem se krátce před vysíláním našeho zvláštního zpravodaje Pavla Poláka.

Pavel POLÁK, redaktor

Jsem se dneska procházel centrem, tak k jedné takové přestřelce dořlo také v ulici, se začalo tam pálit do vzduchu, aby policie rozehnala rabující lidi, takže to zase mohu z vlastní zkušenosti potvrdit.

Jan BUMBA, moderátor

Dá se tedy říci, že se místním úřadů vůbec nedaří udržovat žádný ani základní pořádek?

Pavel POLÁK, redaktor

Na první pohled to tak skutečně vypadá, v ulicích /nesrozumitelné/ policie, jsou ještě vidět vojáci v modrých přilbách, nejsou tam vůbec vidět /nesrozumitelné/ vojáci, ty jsou jenom na letišti v Port-au-Prince v ulicích, takže jsem je neviděl. Ale myslím, že ještě, než přítomnost zbourá a /nesrozumitelné/ policistů v ulicích, je mnohem důležitější, aby se do Port-au-Prince dostalo humanitární pomoc, aby se dostala k lidem, kteří, kteří to potřebují, a to vodu a potraviny, protože ti lidé jsou opravdu zoufalí, mají hlad, mají velkou žízeň a v zásadě k rabování jsou nuceni okolnostmi.

Jan BUMBA, moderátor

Takže těm postiženým lidem, k těm postiženým lidem se vůbec nedostává žádná humanitární pomoc?

Pavel POLÁK, redaktor

Včera jsem byl ve dvou táborech postavených na jednom stadionu a na jednom velkém prostranství. A když jsem mluvil s lidmi přímo na místě, tak říkali - nemáme vodu, nemáme jídlo, nedostávají se k nám žádné léky, což je trochu paradoxní, protože /nesrozumitelné/ letištní ploše Port-au-Prince, tak sem přistává jedno letadlo za druhým s humanitární pomoci, ale ten problém je spíše logistický, jak řekl šéf jedné organizace, /nesrozumitelné/ je problém dostat se k materiálu, který se tady

/nesrozumitelné/ na letišti v Port-au-Prince, to se zatím nedaří ani zhruba za celý týden po zemětřesení, to je ten nejdůležitější problém.

Jan BUMBA, moderátor

Uvádí z haitského Port-au-Prince zvláštní zpravodaj Českého rozhlasu Pavel Polák, velice se omlouváme za špatnou kvalitu telefonického spojení. Jen dodám, že krátce před šestou začaly z tamějšího letiště přicházet zprávy o větším incidentu, při němž bylo zraněno několik desítek amerických vojáků, zjišťujeme podrobnosti. Koordinaci kroků na pomoc Haiti se dnes v Bruselu věnovala mimořádná ministerská schůzka Evropské unie. Českou republiku na ní zastupovala náměstkyně ministra zahraničí Helena Bambasová. Dobrý večer.

Helena BAMBASOVÁ, náměstkyně ministra zahraničí

Dobrý večer.

Jan BUMBA, moderátor

Unie oznámila, že na tu okamžitou a střednědobou podporu Haitanů vyčlení kolem dvou set milionů eur. S dalšími dvěma sty se počítá v dlouhodobějším výhledu na rekonstrukci země. Můžete, prosím, říci, kam konkrétně půjdou ty první peníze?

Helena BAMBASOVÁ, náměstkyně ministra zahraničí

Já bych to číslo ještě trochu upřesnila. Evropská komise tam na tom dnešním mimořádném zasedání Rady ministrů ohlásila, že je připravena uvolnit na tu emergency, čili tu bezprostřední pomoc, 30 milionů euro, dále na další pomoc dalších 100 milionů euro, to je dohromady 130 milionů euro. A sčítaly se tam závazky jednotlivých členských států, dohromady se sečetlo dalších 92 milionů euro.

Jan BUMBA, moderátor

Kam by tyto peníze měly jít?

Helena BAMBASOVÁ, náměstkyně ministra zahraničí

Tak, jak říkal už pan redaktor přímo z místa, nejpotřebnější jsou potraviny, voda, léky, medicínské kapacity a přístřeší, čili zejména v tuto chvíli většina členských států Evropská posílá peníze agencím OSN, které jsou na místě a které mají možnost prostě ty, ty chybějící věci tam opatřit. Pak jsou další velcí /nesrozumitelné/, což je Evropská unie zejména Francie a Španělsko, kteří mají na místě řadu lidí. Francie vysílá dvě lodi, má na místě asi 500 lidí, má letecký most na /nesrozumitelné/, takže ty zajišťují přísun prostě té potřebné pomoci, vlastnoručně vlastními silami a vlastními kapacitami.

Jan BUMBA, moderátor

Slyšeli jsme ale také našeho zpravodaje, který říkal, že na letišti v Port-au-Prince přistává jedno letadlo za druhým. Nicméně, že se nedaří pomoc ani pitnou vodu,

potravinu dostat k lidem, k těm nejpotřebnějším, jak je možné zajistit, aby se skutečně třeba ta pomoc z peněz z Evropské unie dostala k lidem postiženým?

Helena BAMBASOVÁ, náměstkyně ministra zahraničí

To je, myslím, jeden z hlavních problémů nebo hlavních výzech téhle té humanitární katastrofy, na rozdíl od některých předchozích, kdy obvykle v těch prvních dnech po zemětřesení je to samotný ten postižený stát, který mobilizuje své kapacity a snaží se něco dělat pro ty postižené lidi, a to se tady na Haiti vlastně vůbec nestalo. Čili v těch prvních, dvou, třech dnech, než dorazili Američané a Francouzi, tak vlastně se skoro nic nedělo, protože ten stát se totálně zhroutil a jeho kapacity. Čili je tam potřeba samozřejmě technika těžká, jsou tam potřeba nákladní vozy, Francouzi tam posílají dvě lodě, na nichž mají teda velkých 50 nákladáků, totéž dělají Američané. Ale ta letiště omezený možnosti distribuce a rostoucí jaksi rizika bezpečnostní situace jsou největší, největší problémy, který teď na Haiti jsou.

Jan BUMBA, moderátor

Rýsuje se nějaká společná akce nebo operace pod hlavičkou Evropské unie 27 jako takové?

Helena BAMBASOVÁ, náměstkyně ministra zahraničí

Takhle přesně jsme o tom nemluvili. Mluvili jsme o tom, že bude Evropská unie pod vedením baronky Ashton jaksi koordinovat ty potřeby a bude se obracet na jednotlivé členské státy, aby je vyzývala jaksi koordinovaně k tomu, co je potřeba. A bude navrhopat, co chybí. Dostala mandát k tomu, aby jednala se Spojenými národy, s OSN a též se Spojenými státy o další koordinaci.

Jan BUMBA, moderátor

Zmiňovala jste, jak aktivní je třeba Francie ohledně pomoci Haiti. Nepanuje nějaká řevnivost mezi Evropskou unií a konkrétně Francií a Spojenými státy, pokud jde o míru angažovanosti na Haiti?

Helena BAMBASOVÁ, náměstkyně ministra zahraničí

Já myslím, že v tuto chvíli, ne, že v tuto chvíli se poměrně všichni v rámci svých kapacit snaží dělat, co je v jejich silách, ale znovu opakuju, důležité je, právě aby se všichni, pokud možno v určité míře aspoň koordinovali. My menší dárci, kteří asi nejsme schopni tam vyslat loď nebo kontingent letadel s velkou posádkou a s bezpečnostními silami, tak to nejrozumnější, co v tuto chvíli můžeme dělat, je posílat peníze agencím OSN, které jsou na místě a který tu kapacitu a znalost mají. A v další fázi, tak my samozřejmě jsme taky připraveni případně poslat materiální pomoc.

Jan BUMBA, moderátor

Helena Bambasová, náměstkyně ministra zahraničí. Děkuji za rozhovor. Na shledanou.

Helena BAMBASOVÁ, náměstkyně ministra zahraničí

Prosím, na shledanou.

**PROFIL: TOMÁŠ POJAR
(15.1.2010)**

ČT 24, pořad: Studio 6.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Novým českým velvyslancem v Izraeli se stane 1. náměstek ministra zahraničních věcí Tomáš Pojar. Tomáš Pojar byl v minulosti taky mužem číslo 1 při vyjednávání se Spojenými státy o umístění amerického radaru v Česku. V minulosti taky řídil obecně prospěšnou společnost Člověk v tísni. Teď je hostem Profilu Studia 6. Dobrý den.

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Dobrý den.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Pane náměstku, zdá se, že ve vaší rodině skutečně nepadlo jablko daleko od stromu. Váš otec byl taky velvyslancem v Izraeli na začátku 90. let, od roku 90 do roku 94. Pokud se nemýlím. Radil jste se s ním, zda přijmout místo v Tel Avivu?

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Musím říct, že jsem se s ním neradil, ale myslím si, že aniž bychom se o tom bavili, tak bysme dospěli k závěru, že taková nabídka se neodmítá a že samozřejmě jsem ji rád přijal a myslím, že i on rád přijal to, že se stanu velvyslancem v Izraeli a že tímto navážu na jakousi rodinnou tradici.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

No, právě. Kvůli té rodinné tradici chápete to místo v Tel Avivu, řekněme, jako něco víc než běžnou diplomatickou misi? Třeba jako srdeční záležitost?

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Tak určitě to je srdeční záležitost. Já jsem v Izraeli studoval, prožil jsem tam část svého života, byla to moje vlastně první návštěva dlouhá v cizině v mém životě a nepochybně i to přispělo k rozhodnutí potom se do Izraele vrátit. Já nevím, kdybych dostal jinou nabídku, jak bych se k ní stavěl, já nejsem kariérní a profesionální diplomat, ale taková to nabídka se neodmítne.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Když mluvíte o nabídce. Údajně jste dostal nabídku taky být velvyslancem ve Spojených státech. Prý jste to odmítl. Média o tom spekulovala loni na jaře. Jak to bylo?

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Já myslím, že není třeba se k tomu vracet. Já jsem žádné vážné nabídky, které by bylo přímo na stole, takové nedostal.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

A aspiroval jste už tehdy na to místo v Izraeli?

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Já jsem dostal nabídku do Izraele a tu jsem přijal.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Tu nabídku jste dostal v posledních týdnech, anebo se o tom mluvilo právě už v loňském roce?

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Ne, samozřejmě. Vláda o tom rozhodovala někdy před rokem, protože to střídání v Izraeli, ambasáda je již chvíli volná, protože Michael Žantovský přešel do Londýna začátkem října. Běžné střídání probíhá v létě, tady samozřejmě jsem čekal na to, že budou volby a že bych odjel po volbách a předal to svoje místo, volby nebyly, tím se to trochu i protáhlo, ale já jsem dostal vážnou nabídku a jednalo se pouze o Izrael a tu jsem samozřejmě přijal. To je myslím všechno, co bych k tomu řekl.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Čili ten v podstatě nenaplněný termín podzimních voleb byl tím hlavním důvodem oné delší přetržky na té misi v Tel Avivu.

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Do určité míry ano, ale to, že je velvyslanecký post prázdný 3 měsíce, zase, zase je poměrně běžné. Ještě když se k tomu připočítají Vánoce a izraelské svátky, tak vlastně ten post je prázdný 2 měsíce. Skutečně funkční je tam zástupce velvyslance, ambasáda naprosto normálně standardně funguje a není to samozřejmě tak, že by jeden den velvyslanec odjížděl a druhý den musel přijet nový velvyslanec.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

V tuto chvíli stále zůstáváte 1. náměstkem ministra zahraničních věcí. Jak dlouho, kdy odjedete do Izraele?

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Měl bych v Izraeli být 1. února.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Izrael, Blízký východ je velmi exponované místo, je to velmi, řekněme, i problematické místo. Jak se připravujete na tu svoji diplomatickou misi?

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Tak v tuto chvíli se připravuji tím způsobem, že vyplňuji nejrůznější formuláře, papíry, kartičky, obháním nejrůznější místa tak, abych vůbec mohl vyjet a zároveň předávám tu svoji funkci, to své portfolio, předávám tu evropskou agendu. A normálně ještě funguji, do toho si vybírám dovolenou, kterou si musím vybrat, takže dneska si vybírám další den své dovolené. Ale já musím říct, že nejenom že jsem v Izraeli byl tedy před těmi 20 lety a 2 roky jsem tam žil, ale poměrně často jsem se tam vracel, a to nejen do Izraele a do celé té oblasti, takže já se nepřipravuji v tuto chvíli nějak specificky konkrétně. Myslím si, že jedu do známého prostředí, ale prostředí nesmírně zajímavého, kde jde ledasco dělat na té česko-izraelské lince těch našich vzájemných vztahů, ať už je to v ekonomice, v kultuře, ve výměně lidí, ve vědecko-technické spolupráci, nepochybně tam bude celá řada českých návštěv a já doufám, že přijedou izraelské návštěvy do České republiky.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Jak byste jako budoucí velvyslanec České republiky v Izraeli definoval český postoj ke klíčovým problémům na Blízkém východě, především k izraelsko-palestinským vztahům

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Já myslím, že my jsme vždycky za těch posledních 20 let zastávali racionální postoj, který se snažil pochopit ty věci tak, jak skutečně jsou, nedívat se na tu situaci růžovými brýlemi a nemít zbožná přání o tom, co by bylo možné udělat. Ta situace je nesmírně komplikovaná a my jsme vždycky se snažili nabádat k praktickému, konkrétnímu přístupu a nikoliv vyzývat k velkým vizím mírovým, protože ty nemohou přeskočit tu vlastní situaci na místě.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Dokázal byste popsat nutné podmínky pro potenciální mír na Blízkém východě, je to třeba samostatný palestinský stát?

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Tak já nemám pochyb o tom, že jednou samostatný palestinský stát vznikne. Ten stát samozřejmě musí být funkční a ty dvě základní nebo ty základní podmínky jsou dvě, jednak to musí být, musí být všichni v bezpečí, musí se cítit bezpečně jak Izraelci, tak Palestinci. A samozřejmě musí to být území prosperující, kde lidé mohou žít, kde lidé mohou obchodovat, kde lidé mohou fungovat a na základě toho lze budovat nějaký dlouhodobější mír. V tuto chvíli myslím, že máme být rádi za to, když není válka a pokud se situace zlepšuje na místě ekonomicky i z bezpečnostního hlediska, tak to jediné máme podpořit a uvítat.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Evropská unie včetně Česka se velmi striktně staví k radikálnímu hnutí Hamas. Je to z pohledu Evropské unie teroristická organizace, se kterou se nemluví. Je toto dlouhodobě udržitelný postoj?

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Tak uvidíme, co bude dělat Hamas. Hamas je teroristickou organizací podle Evropské unie, když se podíváte na to, co Hamas dělá, tak skutečně se terorismem zaobírá, zaobírá se také samozřejmě politickou činností, to většinou teroristické organizace dělají, má i své sociální programy a v tuto chvíli já myslím, že není třeba nic měnit na tomto postoji. To neznamená, že nemáme spolupracovat s Palestinci, máme, naopak máme velmi výrazně prakticky spolupracovat s palestinskou samosprávou, s prezidentem Abbásem, s premiérem Fajádem a podporovat vznik funkční struktury palestinského státu na bázi tedy, tedy vlády prezidenta Abbáse.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Tomáš Pojar se velmi dlouhou dobu, velmi viditelně pohyboval ve sféře humanitární činnosti, narážím na vaše působení v Člověku v tísní. Potom jste přesedlal do oblasti diplomacie, která tak trošičku se blíží, řekněme, politické činnosti. To mně jistě asi nebudete oponovat. Proč ta změna? Měl jste pocit, že v té humanitární oblasti už nezmůžete a neuděláte to, co byste třeba chtěl?

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Tak já jsem byl v Člověku v tísní 10 let, prakticky z toho jsem přes 7 let Člověka v tísní vedl, pokud se nemýlím, a já myslím, že jednou za takovou to dobu se jednou za čas je třeba změnit rytmus, změnit působiště, změnit působení. Alespoň já to tak musím dělat, protože jinak mě ta práce přestává bavit, nedávám do toho všechno, co bych chtěl a myslím si, že to je, potom neodvádím tak dobré výsledky, takže já jsem potřeboval změnu, dostal jsem nabídku jít na ministerstvo zahraničí a musím říct, že po 4,5 letech náměstkování pod 4 ministry, kterých jsem si, nebo se stále nesmírně vážím a byla to radost pod nimi pracovat, tak jsem také unaven, a to, že jsem kývnul a přijal místo v Izraeli, také svědčí o tom, že opět potřebuji změnu rytmu, ne abych méně pracoval, ale abych pracoval s větším zájmem, protože jsem skutečně za tu dobu kancelářské práce již unaven.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

A shodou okolností, smutnou shodou okolností se bavíme zrovna v době, kdy Haiti postihlo tragické zemětřesení. Zprávy, které z Haiti přicházejí, mluví o chaosu, mluví o zmaru. Vidíte s tou zkušeností pracovníka humanitární organizace, šéfa humanitární organizace nějaké východisko, cestu, která by vedla z toho primárního chaosu?

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Tak já myslím, že na Haiti je to zajištění primární bezpečnosti v danou chvíli o tom, aby tam mohla zahraniční pomoc proudit ať už jakékoliv formy, a v tuto chvíli si myslím, že pokud skutečně američtí vojáci tam nesjednají pořádek a neopraví základní komunikace a nezprovozní letiště, tak bude velmi těžké pomáhat. Haiti je blízko Spojeným státům, Spojené státy toto mohou udělat, dokáží, to rozhodnutí prezidenta Obamy je jediné správné, ale dokud nebude skutečně Haiti otevřeno tak, aby tam mohla humanitární pomoc proudit a ta rekonstrukce začít, tak ta situace bude opravdu smutná.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Já předpokládám, že jako 1. náměstek jste loajální ke svému šéfovi. Přesto zkuste mi, prosím, odpovědět z pozice člověka. Přišlo to rozhodnutí ministra zahraničí o poskytnutí pětimilionové pomoci pro Haiti včas, neměli jsme rozhodnout o té pomoci přece jenom trošičku dřív než po víc než 24 hodinách?

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Já myslím, že přišlo naprosto včas. Kdybychom rozhodli o 12 hodin dříve, nebo o den nebo dva později, tak v zásadě ve skutečnosti na místě by to nic neznamenalo. V tuto chvíli není problém, že by nebyly humanitární organizace nebo nejrůznější fondy, že by neměly peníze, je problém, že se tam nemohou na místo dostat. Já myslím, že se máme soustředit na tu, na ten dlouhodobý horizont teď nějaké obnovy a skromným dílem jako Česká republika myslet, jakým způsobem můžeme přispět k obnově Haiti v následujících měsících či letech.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Je možné v té tragédii, haitské tragédii vidět i něco pozitivního, může to v posledku, řekněme, nastartovat nějaké ekonomické, politické přeměny v zemi.

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Tak nepochybně může, ale je otázka, jestli se tak stane. Haiti je skutečně zemí zkoušenou vnitropoliticky, chudobou, tedy sociálně, a nejrůznějšími kalamitami a krizemi, které přicházejí každý rok v podobě hurikánů, a je otázka, co se na Haiti stane. Já myslím, že bysme si všichni přáli, aby Haiti byla funkční země, budeme dělat pro to maximum, ale garantováno to samozřejmě není, bude záležet také na samotných Hait'anech.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Říká 1. náměstek ministra zahraničních věcí Tomáš Pojar, budoucí velvyslanec České republiky v Izraeli. Děkuju.

Tomáš POJAR, náměstek ministra zahraničí, budoucí velvyslanec ČR v Izraeli

Na shledanou.

ČEŠTÍ ZÁSTUPCI V EVROPSKÝCH INSTITUCÍCH

ŠTEFAN FÜLE PŘED POSLANCÍ EVROPSKÉ KOMISE (12.1.2010)

ČRo 1 - Radiožurnál 12.1.2010, pořad: Ozvěny dne. Účastníci pořadu: Štefan FÜLE, kandidát na eurokomisaře, Libor ROUČEK, místopředseda Evropského parlamentu, europoslanec /ČSSD/.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Je to za námi. Může si říct český kandidát na eurokomisaře Štefan Füle po dnešním tříhodinovém slyšení před poslanci Evropského parlamentu. Podle námi zaznamenaných reakcí z něj vyšel se ctí. Uznání dostal jak od politiků evropské levice, tak od pravicových lidovců. Padaly hlavně otázky týkající se rozšíření Unie a sousedských vztahů s okolními zeměmi. To má mít jako eurokomisař na starosti. Oproti očekávání měly jen minimální prostor otázky na jeho politickou minulost, především někdejší členství v komunistické straně nebo studium na sovětském diplomatickém institutu. Náš zpravodaj v Bruselu Pavel Novák zaznamenal dojmy zpovídaného kandidáta hned poté, co slyšení skončilo.

Štefan FÜLE, kandidát na eurokomisaře

Musím nediplomaticky říct, že moje první pocity jsou obrovská úleva, přece jenom jsem této přípravě na toto slyšení věnoval hodně pozornosti, hodně času, musím také říct, že kombinace ne úplně dokonalého spánku se třema hodinama a poměrně velkého záprahu taky s člověkem celkem zamává, takže to byla první taková nediplomatická reakce. Pokud jde o obsah, musím říct, že šlo o férovou a velmi otevřenou výměnu názorů. Já jsem snažil na ty otázky, pokud bylo v mých možnostech, odpovídat přímo nevyhýbavě. Já jsem samozřejmě udělal několik taktických chyb a podobně, asi by bylo špatný, kdybych řekl, že spokojenost je úplná, ale obecně musím říct, že z toho mám dobrý pocit. A jestli je tohle to příslib aktivní spolupráce mezi Evropským parlamentem a mnou, tak se na takovouto komunikaci těším.

Pavel NOVÁK, redaktor

Mohlo snad být tříhodinové grilování europoslanci ještě horší?

Štefan FÜLE, kandidát na eurokomisaře

Já myslím, že člověk se vždycky připravuje spíš na to horší, aby se ne, nebo to byla moje taktika přípravy, asi takhle bych měl začít, připravovat se na to horší, aby potom snad nakonec to bylo o něco lepší. Je pravda, že některé z těch otázek šly do hloubky, na kterou jsem se snažil připravit, ale obecně lze říct, že si drželi takovou solidní úroveň, kde šlo vést dialog nejenom s tím, kdo se ptal, ale prakticky se všemi ostatními poslanci.

Pavel NOVÁK, redaktor

Citlivá otázka na minulost Štefana Füleho jeho členství v komunistické straně přišla až ve třetí hodině slyšení, nizozemský poslanec z krajněpravicové strany pro svobodu kontroverzního /nesrozumitelné/ Barry Madlener vyzval Füleho, aby se za působení ve straně omluvil. To český kandidát neudělal a opáčil mu, že Česká republika byla s jeho službami spokojená a teď nabízí své dovednosti Unii. Je na poslancích, jak o něm nakonec rozhodnou. Položení takové otázky ho nějak nevykolejilo.

Štefan FÜLE, kandidát na eurokomisaře

Já myslím, že vzhledem k samotnému výběru diskuse v České republice mě taková otázka nepřekvapila, zrovna tak jsem ale uvítal akceptaci mé reakce na tuto otázku.

Pavel NOVÁK, redaktor

Po nabídce loajálních služeb Unii totiž následoval potlesk. Štefan Füle dodal, že už jednou lítost nad svou politickou minulostí před částí europoslanců ukázal.

Štefan FÜLE, kandidát na eurokomisaře

Já jsem při jednání v té skupině reformistů a konzervativců řekl, že mé členství v komunistické straně je něco, na co nejsem hrdý, ale musím říct, že se k tomu stavím se stejným obsahem nebo stejným způsobem.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Uvádí Štefan Füle, kandidát na funkci evropského komisaře pro rozšíření Unie v rozhovoru s naším zpravodajem v Bruselu Pavlem Novákem. No, a v bruselském zahraničním výboru sedí i místopředseda Evropského parlamentu Libor Rouček, europoslanec za ČSSD. Dobrý večer.

Libor ROUČEK, místopředseda Evropského parlamentu, europoslanec /ČSSD/

Dobrý večer z Bruselu.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane poslanče, byl to mírnější gril, než jste čekal?

Libor ROUČEK, místopředseda Evropského parlamentu, europoslanec /ČSSD/

Já jsem čekal přesně takový gril, jaký bude, protože znám prostředí Evropského parlamentu, znám prostředí zahraničního výboru, čili ty dotazy, to grilování, je věcné. Dotazy jsou, dotazy jsou prostě na jednotlivé konkrétní problémy, takže mě to nepřekvapilo. A nepřekvapilo mě také ani to, že vlastně, jak jste již zmínili teď, otázka na členství pana Füleho v komunistické straně přišla vlastně až jednou v té poslední hodině, a to ještě od poslance z krajněpravicové strany.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Proč vás to nepřekvapilo, pane místopředsedo, podle vás to poslance, europoslance nezajímá, jestli byl ten nebo onen člověk v komunistické straně, má to pro něj nějaký jiný význam, než třeba pro nás v České republice?

Libor ROUČEK, místopředseda Evropského parlamentu, europoslanec /ČSSD/

Samozřejmě, že to poslance zajímá, ale přece jenom to prostředí Evropského parlamentu je jiné, než prostředí v České republice nebo, řekněme, na Slovensku, v Maďarsku, v Polsku, prostě v těch postkomunistických zemích. U nás, ať se nám to líbí nebo ne, prostě 20 let po pádu komunismu pořád ještě, pořád ještě nás ta minulost dohání, a to v západní Evropě již není, není prostě takovým problémem.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Jednoduše řečeno, v Evropském parlamentu být komunistou v minulé době není až takový problém?

Libor ROUČEK, místopředseda Evropského parlamentu, europoslanec /ČSSD/

Samozřejmě, samozřejmě pokud by byl někdo, nějakým aktivním komunistou a komunistou, který se přímo podílel na potlačování lidských práv svobod, tak problém by to byl, ale toto není, toto není problém pana Füleho nebo i některých jiných, jiných komisařů, kteří, kteří v minulosti byli, byli členy komunistické strany, například komunistické strany nebo Dělnické strany v Maďarsku.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane poslanče Roučku, vy sám jste se na něco ptal Štefana Füleho, co vás zajímalo konkrétně?

Libor ROUČEK, místopředseda Evropského parlamentu, europoslanec /ČSSD/

Já jsem se ptal, konkrétně jsem se ptal na otázku Kypru, protože já v Evropském parlamentu mám na starosti právě, právě vyjednávání o znovusjednocení Kypru, tak jsem se, tak jsem se jej ptal, jak vidí prostě situaci na Kypru.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Vás uspokojila jeho odpověď, mimochodem, co řekl Štefan Füle na tu vaši otázku?

Libor ROUČEK, místopředseda Evropského parlamentu, europoslanec /ČSSD/

Mě ta, mě ta odpověď uspokojila, probíhají, probíhají vyjednávání pod patronací OSN, jde o to, aby Evropská unie, jak Evropská komise, Evropský parlament, prostě ta jednání podporovala, podporovala, podporovala spolupráci obou etnických skupin na Kypru. Já myslím, já myslím, že se to děje, ale samozřejmě to konečné řešení závisí na vůli, společné vůli jak kyperských Řeků, tak kyperských Turků. My můžeme jenom prostě napomoci, dát pomocnou ruku.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Podle některých zpravodajů pan Füle diplomaticky mlžil například v otázce přístupových jednání s Tureckem nebo třeba území integrity Gruzie. Myslíte si, že je to tak, zdálo se vám, že nešel až tak úplně do hloubky, že záměrně diplomaticky si ponechával určitý odstup?

Libor ROUČEK, místopředseda Evropského parlamentu, europoslanec /ČSSD/

Já bych neřekl, že mlžil, ale to slyšení probíhá před parlamentem, v tom parlamentu máte nejrůznější názory, nejrůznější postoje a samozřejmě úkolem toho komisaře nebo kandidáta na komisaře mimo jiné také je získat si většinu toho celého politického spektra a tam myslím, že pan Füle uspěl, včetně té otázky třeba na Turecko, on jasně řekl, že si dovede představit členství Turecka, protože koneckonců jeho úkolem komisaře pro rozšíření bude pokračovat v těch vyjednáváních. A samozřejmě, ale tam jsou v Evropském parlamentu také silné názory proti členství Turecka. Takže já myslím, že odpověděl, jak jste řekla, diplomaticky, ale zároveň si myslím, že uspokojil prostě jak tu část, která je pro vstup Turecka, tak i, tak i některé kolegy, prostě kteří, kteří jsou proti.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

No, a očekávají europoslanci vůbec něco od tohoto "grilování", není to zbytečné představení, může vůbec něco změnit na pozici jednotlivých kandidátů do Evropské komise?

Libor ROUČEK, místopředseda Evropského parlamentu, europoslanec /ČSSD/

To slyšení probíhá, celý tento týden bude probíhat i z počátku příštího týdne, všech 26 poslanců, všech 26 kandidátů, včera probíhalo u čtyřech, dnes u šesti. Jak se již ukázalo před 5 lety, ano, Evropský parlament, prostě pokud nebude, pokud nebude většinově souhlasit s jedním, se dvěma, se třemi kandidáty, tuto, tuto svojí sílu může ukázat. Koneckonců nyní probíhá, probíhá slyšení bulharské kandidátky, kde se ukazuje jako poměrně vážný problém ten, že ona při svém přiznání finančních příjmů nepřiznala všechny své příjmy z Bulharska, čili ...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

To by se mohlo stát důvodem, že se nestane nakonec eurokomisařkou?

Libor ROUČEK, místopředseda Evropského parlamentu, europoslanec /ČSSD/

I toto by se, i toto by se mohlo stát důvodem, jak říkám, je to, je to nová skutečnost, která se objevila v podstatě v těchto, v těchto dnech a v těchto hodinách, nyní od půl páté, od půl páté probíhá, probíhá slyšení u té bulharské kandidátky.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Shrnuje místopředseda Evropského parlamentu za ČSSD Libor Rouček. Děkuji za vaše odpovědi. Na shledanou.

Libor ROUČEK, místopředseda Evropského parlamentu, europoslanec /ČSSD/

Děkuji také, hezký večer z Bruselu.

VLÁDĚ NIC NEBRÁNÍ VYTVOŘIT PODMÍNKY PRO STAŽENÍ VOJÁKŮ (19.1.2010)

Haló noviny, autor: Jan JELÍNEK. Rozhovor Haló novin s Jaromírem Kohlíčkem (KSČM), poslancem Evropského parlamentu.

* Jak si počíná úřednická vláda České republiky premiéra Jana Fischera viděno z Bruselu očima poslance Evropského parlamentu za KSČM?

Je to kuriózní, ale není to první případ, kdy zjišťuji, že úřednická vláda postupuje kompetentněji, více ve smyslu plnění úkolů, které má vláda plnit, než dřívější vláda, vzniklá na základě politických dohod po regulérních volbách. Podobnou kuriózní situaci jsem zjistil v Bangladéši, kde jsem měl možnost pobývat. Nynější vláda u nás je vládou skryté koalice mezi sociální demokracií a ODS, což je negativní. A jako fíkový list to maskuje přítomnost Strany zelených ve Fischerově vládě, což však lze těžko zakrýt. Ale musím objektivně přiznat, že v této přechodné vládě jsou i lidé kompetentní. Když srovnám za dvanáct let, co jsem za KSČM poslancem, ať již v českém nebo Evropském parlamentu, své zkušenosti s ministry uplynulých vlád, tak s ministry této vlády mám zatím dobré zkušenosti. Jsou to lidé znalí věci, kteří ve svém oboru už něco dokázali.

* Můžete uvést někoho konkrétně?

K těm řadím například ministra pro místní rozvoj Rostislava Vondrušku či ministra zemědělství Jakuba Šebestu. Mají zájem řešit problémy, které hýbou ČR. A protože jsme součástí Evropské unie, tak mají i určitý vliv na to, co naši lidé musí v Bruselu vykonat a prosadit. Ale systémově je ČR už od státního převratu v listopadu 1989 mimo mísu. My se totiž řítíme do obrovské propasti, způsobené tím, že neexistuje jasná státní politika, neexistují preferované obory, které by se koncepčně rozvíjely. Nedávno jsem si zasvěceně pohovořil s ministrem Vondruškou na téma, jak rozvíjet oblast cestovního ruchu. Protože v něm jsou u nás přímo zaměstnána celá tři procenta pracovníků z těch, kteří vykonávají produktivní činnosti, zatímco ve vyspělých zemích Evropské unie to jsou minimálně čtyři procenta. Nepřímo je ale v ČR v aktivitách, souvisejících s cestovním ruchem, zaměstnáno zhruba 14 procent pracujících lidí.

* A to už je hodně lidí...

Ano. Přestože u nás dodnes nemáme vyjasněné financování koncepčních záležitostí, což se vleče již dlouhá léta. Jsem rád, že ve vládě je ministr Vondruška, který rozumí cestovnímu ruchu. To vůbec nesouvisí s tím, jestli ten člověk je nalevo nebo napravo či do zelena, ale souvisí to s tím, zda ví, jak problém řešit na úrovni ČR. Chybí mi dlouhodobé koncepční záměry prosazování jasných směrů rozvoje naší země, ať už ve vládě, nebo v jednotlivých politických stranách. Fischerova vláda má omezený mandát, takže nemůže tyto záměry prosazovat. Přitom existuje jedna světlá výjimka. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR předložilo návrh nové energetické koncepce ČR, což je jedna ze základních os rozvoje národního hospodářství.

* Ovšem vláda má pořádný škraloup v podobě nepopulárního balíčku ministra financí Eduarda Janoty...

To je záležitost, která byla připravena někým jiným. Je to věc typická a poplatná pravicové politice. Mě překvapuje, jak pan Janota, který je vždycky velmi opatrný, prosazuje balíčkem pravicová opatření. To není z jeho hlavy.

* A z čí tedy?

Tato opatření připravil ještě Miroslav Kalousek v době, kdy se rozhodl, že bude vystupovat jako pravicový politik. Kalousek není čitelný. V minulosti vystupoval zcela jinak. Je pravda, že má za sebou některé temnější stránky, doposud neobjasněné, i když jeho činnost byla zřejmě ve shodě s tehdy platnými zákony. Například v době, kdy zastával post náměstka ministra obrany. Janotův balíček se dívá pouze na stranu výdajů státního rozpočtu, ale nezkoumá, až na výjimky, možnost posílení příjmů rozpočtu. A my vždycky, když budeme dělat jakékoliv změny, a ty byly a budou nutné, se musíme dívat právě na rovnováhu mezi příjmy a vydáními. Myslím, že je třeba pečlivě odlišit, co jsou skutečně mandatorní výdaje, které položky musí náš stát skutečně vydávat a které položky si můžeme či musíme odpustit. Neboť my už dnes nemáme žádný velký státní majetek, který by se dal privatizovat a použít jako zdroj pro státní rozpočet.

* To je neveselé konstatování...

A taky si musíme uvědomit, že jestliže v minulosti jsme doplňovali zdroje Fondu dopravní infrastruktury, Fondu rozvoje bydlení nebo Fondu životního prostředí z výnosů privatizace, neboli prodeje státního majetku, tak tyto zdroje už zde rovněž nejsou. Takže musíme najít mechanismy, jak tyto fondy budou naplňovány, ať už rozpočtovým určením daní nebo jiným způsobem. A doufám, že se konečně prozkoumají veškeré možnosti zvýšení příjmů a veškeré možnosti redukce výdajů, které nejsou skutečně mandatorní. Mezi opravdu mandatorní výdaje považuji v první řadě výdaje v sociální oblasti, což je program KSČM, a pak se musíme zamyslet nad tím, jak splníme základní kritéria, která jsou jasná v zemích EU. Není možné říkat, že důchodci půjdou i v budoucnu pod 40 procent průměrného příjmu pracujících, není možné říkat, že musíme ořezat veškeré příjmy, které mají hendikepovaní, a není možné zneužít podporu na nějaké minimum pro rodiny s dětmi s poukazem na to, že se zneužívá. Jestliže vydělíme z rozpočtu zdravotní a sociální pojištění, uvidíme, že není pravda, že 80 procent výdajů našeho rozpočtu jsou mandatorní výdaje, ale skončíme někde kolem 55 procent. A zároveň nám bude jasné, že se státním rozpočtem můžeme i za současného stavu něco dělat. Mimochodem i z práce minulé tzv. Bezděkovy komise je jasné, že již relativně drobné úpravy parametrů systému nám zajistí, aby solidární systém mohl dále fungovat.

* Fischerova vláda nemůže vybočit z tlaku výbojné politiky české pravice a musí podporovat zahraniční mise vojáků Armády ČR. Nebo je to jinak?

Nejsem si jist tím, že musí podporovat zahraniční mise, i když je pravda, že zatím tak postupuje. Ale může připravit podmínky pro to, aby se české vojenské kontingenty postupně stáhly domů. A pokud mají být školeni iráčtí či afghánští policisté, tak by mohli být profesně cvičeni a školeni u nás specialisty v zařízeních Ministerstva vnitra

ČR nebo Ministerstva spravedlnosti ČR, jestliže by se jednalo o vězeňskou správu. Vždyť přece u nás máme velkou tradici výuky zahraničních studentů na školách i v praxi. Bylo by to daleko atraktivnější jak pro Iráčany, tak i pro Afghánce. Je to daleko lepší, než vydávat větší část prostředků v rekonstrukčních týmech na obranu lidí, kteří tam dělají investiční akce. Pokud je tam bezpečnostní situace špatná, tak jako nyní v Afghánistánu, pak nutně jednotky Armády ČR jsou považovány za okupační jednotky a takovýmto způsobem se též domácí obyvatelstvo podle toho k nim chová. My jsme měli v Afghánistánu a Iráku s tamními lidmi vynikající spolupráci. Spousty studentů z těchto zemí u nás získaly středoškolské a vysokoškolské vzdělání. Je věčná škoda, když tento skvělý zvuk zbytečně ztrácíme v důsledku toho, že se někteří naši vedoucí pracovníci resortů snaží být papežšší než papež.

* Jsou země, které už stáhly své vojáky z Iráku...

Ano. Velká Británie, která tu měla druhý největší vojenský kontingent po USA. Snahu odejít mají Italové, Španělé... V Iráku či Afghánistánu prakticky každý voják mluvící anglicky je brán jako okupant. Ti lidé už moc vojáky nerozlišují, protože výzbroj a výstroj jsou unifikované a lidem nedochází, že je rozdíl mezi Američanem, Angličanem, Němcem, Čechem přesto, že Američan, když vchází do domu, tak vykopne dveře, zatímco Brit a Čech na ně zaklepuje. Na přechodnou dobu by Češi v některých oblastech mohli fungovat v Kosovu pro ochranu Srbů. I když je mi proti myslí, že se česká vláda uvolila uznat nezávislý stát Kosovo. A tradičně Srbové k Čechům mají velmi dobrý vztah.

* Jistě jste nejen vy, ale i další poslanci Evropského parlamentu přijali s potěšením rozhodnutí amerického prezidenta Baracka Obamy nerozmístit vojenskou radarovou základnu v České republice...

Pochopitelně. Nebudou u nás žádné mobilní prostředky a pravděpodobně ani žádný radar. Ale je stejně nebezpečí, že by v ČR mohla být dislokována americká posádka, zformovaná jako štábní, ale nikdo neví, kde by měla být přesně umístěna. Pokud by to bylo něco jako rozhlasová stanice Svobodná Evropa, kdy by takové posádce za velmi výhodný korunový nájem byla postavena zvláštní budova a zajištěna zde ochrana, tak děkuji, nechci. A byl bych jedním z prvních, který by v Evropském parlamentu zvedl ruku proti.

* Pokud vím, tak již osmnáct zemí Evropy má na svém území americké vojenské základny...

A Česká republika nesmí být zemí devatenáctou. A nebyl bych sám, kdo by důrazně protestoval na půdě Evropského parlamentu proti takové hrůze v naší zemi. Protože i v těch státech, kde jsou Američané dlouhá léta, jako jsou Itálie, Německo, právě protesty proti americkým základnám a neomalené snaze rozšiřovat je, jsou hlavním motivem pro protiválečná masová hnutí lidí. A vyhlášené jsou zejména velikonoční pochody za mír v Německu. Sám jsem se jich loni zúčastnil. Byl tam se mnou mimo jiné i starosta Jinců na Příbramsku Josef Hála, byli tam i další naši občané. Osobně si myslím, že jsme my, Češi, v protestech proti základně USA, a to nejen v Německu, odvedli poctivý kus práce.

ČESKÁ ZAHRANIČNÍ AKTIVITA NA DALŠÍCH ÚROVNÍCH

ROZHOVOR S JIŘÍM SCHNEIDEREM (14.1.2010)

ČT 24, pořad: Interview ČT24.

František LUTONSKÝ, moderátor

Dobrý den, vítejte u Interview ČT 24, asi už víte, že v Praze dnes jedná americká delegace o tom, jak je Česká republika schopná dál se Spojenými státy spolupracovat. Poté, co USA oznámily, že ruší plánovanou výstavbu radaru v Brdech, okamžitě nabídly kontrakty ve vojenství a také v investicích. Před Severoatlantickou aliancí, kde hrají Spojené státy hlavní roli, taky stojí otázka, jak by měla v budoucnu vypadat. A naším hostem v Interview ČT 24 je dnešní Jiří Schneider, programový ředitel Pražského institutu bezpečnostních studií, dobrý den.

Jiří SCHNEIDER, programový ředitel, Pražský institut bezpečnostních studií

Dobrý den.

František LUTONSKÝ, moderátor

Pane řediteli, dnes je tady politický ředitel ministerstva zahraničí Spojených států, to je ta úvodní věta, kterou jsem, kterou jsem vlastně dnes otevřel Interview ČT 24. My čekáme na zahájení tiskové konference, takže v okamžiku, kdy ta tisková konference začne, tak se může stát, že ji budeme společně sledovat. Ale o čem se tady vlastně v tuhle chvíli jedná.

Jiří SCHNEIDER, programový ředitel, Pražský institut bezpečnostních studií

Tak pokud jde o ta jednání dneska, tak já myslím, že to je další z řady jednání, která navazují na změnu postoje americké administrativy, pokud jde o to takzvané třetí místo protiraketové obrany. A Spojené státy nabídly jednání o jiných programech, ten, to jednání vlastně nikdy nebylo jenom o radaru, ta debata velmi zúžená.

František LUTONSKÝ, moderátor

Dobře, tak bylo to velmi dominantní téma těch posledních tří let.

Jiří SCHNEIDER, programový ředitel, Pražský institut bezpečnostních studií

Bylo to velmi dominantní, dominovalo to, ale vlastně i paralelně s tím se jednalo o dalších programech. Nejenom z vědecké oblasti, ty vědecké programy, ty výzkumné projekty, o nich se také mluvilo, přece jenom ten radar je úplně nezastínil. A teďka je otázka, co nahradí ten dominantní program, který samozřejmě měl být dominantním programem spolupráce České republiky a Spojených států v oblasti bezpečnosti a obrany. No, a tam je možností celá řada. Já myslím, že zatím drží obě strany karty poměrně jaksi blízko, nenechávají moc nahlédnout, ale zřejmé je, že tam je zájem, aby ta spolupráce měla nějaký konkrétní význam, aby to nebylo jenom spolupráce pro spolupráci, aby se čeští vojáci dostali k zajímavým projektům. No, a samozřejmě v neposlední řada také bylo by dobré, kdybychom měli, kdyby ta spolupráce měla

nějaký viditelný výsledek v České republice, když to nebude ta koule toho radaru, tak alespoň nějaké středisko, kde by Češi a Američané spolupracovali.

František LUTONSKÝ, moderátor

Vy jste říkal, že ty kontury těch vzájemných nabídek jsou v tuhle chvíli velmi rozmazané, že do toho prakticky nikdo nevidí. To dominantní téma v tuhle chvíli zmizelo. Jak moc je důležité pro Spojené státy, aby vlastně napravily to, že tady tři roky usilovaly o výstavbu radaru v Brdech a pak se jich vlastně zřekly a otočily, odešly.

Jiří SCHNEIDER, programový ředitel, Pražský institut bezpečnostních studií

Ten problém je v tom, že to pro Spojené státy není zase tak moc důležité. A přesně z těch důvodů, proč vlastně oni od toho programu upustili, protože se soustředili na věci, které jsou pro Spojené státy v této chvíli důležitější, a to jsou, to je otázka Íránu a spolupráce s Ruskem. Takže samozřejmě Česká republika poklesla na tom seznamu priorit, už nejsme tím důležitým teritoriem, kterým jsme byli před vstupem do Severoatlantické aliance.

František LUTONSKÝ, moderátor

Tak divák si určitě vzpomene, že radar měl být právě ochranou proti střelám z Íránu.

Jiří SCHNEIDER, programový ředitel, Pražský institut bezpečnostních studií

Ano, ano, ale tak Spojené státy neodpískaly ten program protiraketové obrany. Jedná se o tom, jaké budou prvky a to, ta změna spočívala v tom, že ten pevný bod, ten pevný nemobilní radar měl být v České republice a nebude, ale o té architektuře se bude ještě v příštích letech jednat a bude se o ní jednat v rámci Severoatlantické aliance, což je jedna z věcí, kde to české pozici konvenuje, protože tady vlastně existoval konsensus hlavních politických sil, že ten program protiraketové obrany by neměl být bilaterální, ale že by mohl být zakotvený v rámci Severoatlantické aliance.

František LUTONSKÝ, moderátor

Tak my se určitě k tomu dostaneme, jakým způsobem by mohl být začleněn právě do struktur Severoatlantické aliance, ale myslíte, že by třeba tady v České republice mohlo vyrůst něco, o čem se spekuluje, jako je velitelství pro řízení a kontrolu prvků té nové verze protiraketové obrany? Jako taková náplast za to, že tady nebude radar?

Jiří SCHNEIDER, programový ředitel, Pražský institut bezpečnostních studií

Já si myslím, že by bylo nemoudré a ani Američané by nepřistoupili na něco, co by bylo jenom náplastí. Čili bude se hledat, bude se hledat oblast, kde to má význam pro obě strany. Česká republika má některé kapacity, které může nabídnout a bude se jistě mluvit o tom, kde by to bylo zajímavé i pro Spojené státy. Myslím například tu oblast protichemické obrany nebo obrany proti prostředkům hromadného ničení, takže to jsou jistě oblasti, které jsou zajímavé, pokud by se nám podařilo, abychom

měli v České republice určité zařízení nebo centrum, které by bylo součástí toho budoucí, té budoucí architektury ochrany Evropy, myslím si, že by to bylo dobře, Česká republika je v centru Evropy, vlastně nesousedí s žádnými problematickými státy a nabízí se jako takové to centrální místo, kde by něco takového mohlo být. Ale jak říkám.

František LUTONSKÝ, moderátor

Zase na druhou stranu, patří do bývalé sféry Sovětského svazu.

Jiří SCHNEIDER, programový ředitel, Pražský institut bezpečnostních studií

Právě proto, že bývalé, takže já myslím, že na to by se nemuselo hledět. Ten problém, který vlastně se řešil a řeší.

František LUTONSKÝ, moderátor

Pane řediteli, to, co jsem avizoval v úvodu, se stalo, v tuhle chvíli se podíváme na tiskovou konferenci. Já se omlouvám, že vám do toho skáču, Philla Gordona, politického ředitele Ministerstva zahraničí Spojených států a náměstka ministra zahraničí českého Tomáše Pojara.

/ Přerušeno živým vstupem /

František LUTONSKÝ, moderátor

Na ČT 24 jste sledovali v přímém přenosu tiskovou konferenci po setkání náměstka ministra zahraničí Tomáše Pojara s ředitelem politického odboru Ministerstva zahraničí Spojených států Philleem Gordonem. Jenom ve stručnosti, o čem se mluvilo, respektive o čem se vyjednávalo mezi oběma delegacemi a to jednání bude ještě pokračovat. Pánové spolu mluvili jednak o energetické bezpečnosti, o české účasti v Afghánistánu a pochopitelně také o plánech na vybudování protiraketové obrany. Víte, že Spojené státy ustoupili od vybudování té protiraketové obrany, kterou prosazovala administrativa George Bushe, v tuhle chvíli jsou ve hře další varianty a my se k nim dostaneme hned vzápětí. Protože hostem Interview ČT 24, který také sledoval tuhle tiskovou konferenci, je Jiří Schneider z Pražského institutu bezpečnostních studií, ještě jednou dobrý večer po tom přerušení té tiskové konference. Když navážu na to vybudování protiraketové obrany. V tuhle chvíli, v jakém je to vlastně stavu. My jsme mluvili o tom, že se řeší, jakým způsobem by to mělo být začleněno do struktur Severoatlantické aliance. Ale ono možná mnohem podstatnější bude, jak vůbec bude ta protiraketová obrana vypadat a kde bude.

Jiří SCHNEIDER, programový ředitel, Pražský institut bezpečnostních studií

Tak to spolu souvisí. Odstoupení od toho modelu protiraketové obrany, který prosazoval George Bush a jeho administrativa, znamená, že to rozhodně nebude dvoustranný projekt a že rozhodně to nebude projekt, který bude financovaný jenom americkou stranou. Z toho vyplývá, že to bude daleko složitější. Také jsme z té tiskové konference mohli vycítit, že toto není prioritní téma pro současnou administrativu i jaksi příprava politiky v oblastech, které jsou na prvním místě pro

Američany, jako je Afghánistán a byl zmíněn několikrát, tak trvala poměrně dlouho. Mohli jsme sledovat, že Afghánistán, to je něco, co pro prezidenta Obamu bylo klíčové téma předvolební kampaně, na rozdíl od Iráku a přesto trvalo několik měsíců, než se objevily první signály a pak trvalo ještě několik týdnů, než vlastně Bílý dům zareagoval na ty návrhy vojenských velitelů generála McCrystala, takže u takovéto problematiky, jako je protiraketová obrana, to bude trvat daleko déle a já myslím, že ten chleba se bude lámat na tom, jakým způsobem budou členské státy v Evropě ochotny, a to za situace ekonomické krize, se podílet na budování toho protiraketového štítu pro Evropu.

František LUTONSKÝ, moderátor

Pro Spojené státy tedy bude jaksi mnohem důležitější, aby se členové Severoatlantické aliance zapojili do té afghánské operace, než tedy aby se řešil v tuhle chvíli protiraketový štít, jestli tomu správně rozumím. To možná trošku ještě otočím tu otázku, jestli vůbec Barack Obama si dal do konce toho svého mandátu za cíl tu protiraketovou obranu opravdu vybudovat, nebo prostě jenom se povedou nějaká politická jednání a takových konferencí, kterou jsme mohli teď sledovat, bude dost a dost.

Jiří SCHNEIDER, programový ředitel, Pražský institut bezpečnostních studií

Tak, on ten program neodpískal, jak jsem říkal, nezrušil, ani si to nemůže dovolit, americký prezident nemůže předstoupit před své voliče a říct, já si myslím, že žádnou takovou obranu nepotřebujeme. A také to neřekne o tom, že by to nepotřebovali spojenci v Evropě. Ale nebude tam žádný překotný spěch a ta jednání budou pokračovat daleko pomaleji. Ztratili jsme tu exkluzivitu, kterou, to byla ta výhoda toho minulého návrhu, který měl samozřejmě i své nevýhody.

František LUTONSKÝ, moderátor

K roli Spojených států obecně ve světě v tuhle chvíli, ztrácejí tu vůdčí roli toho světového čteníka, potažmo vůdčí roli v Severoatlantické alianci?

Jiří SCHNEIDER, programový ředitel, Pražský institut bezpečnostních studií

Tak já bych vůdčí roli Spojených států nezužoval na roli čteníka a já myslím, že žádná administrativa to nikdy nezúžila na tuto roli. Spojené státy jsou stále nejmočnějším státem světa. I po ekonomické krizi jsou velmi významným ekonomickým hráčem. A jejich vůdčí role spočívala v tom a spočívá v tom, že jsou schopni nastolit agendu, nastavit směr, s jejich návrhy se počítá. A tam samozřejmě hraje roli iniciativa Spojených států. Ten první rok, který se chýlí ke konci Obamův po jeho nástupu do funkce, byl ve znamení toho, že on vlastně nastoloval nový tón v mezinárodních vztazích. Snažil se odlišit od předchozí administrativy, ta napřážená ruka byla vlastně symbolem toho změněného tónu. V tom smyslu já si myslím, že to vůdcovství Spojených států trvalo, ale trvalo jenom v téhle té symbolické oblasti. A teďka dochází k situaci, že on bude muset dosáhnout nějakých reálných výsledků, jak v Afghánistánu, kde to bude složité, tam už k nějakému rozhodování dochází, tak vůči Íránu, nepsaná lhůta, že jaksi do konce minulého roku musí dojít, budou vyhodnoceny, jestli ty signály našly nějakou odezvu v Íránu. Zdá se podle všech

indikací, že ne. Čili nastane otázka, co s Íránem, rada bezpečnosti se bude muset k té věci vyjádřit a to v situaci, kdy Spojené státy jednájí o těchto otázkách s Ruskem a chystá se revize smlouvy o nešíření jaderných zbraní. Takže tady jsou vážná témata multilaterální, globální, kde Spojené státy by měly vést, měly by nastolit nějakou, nějaký směr, kterým se mezinárodní vztahy povedou a zdá se, že jaksi ty karty vyčerpaly a podívejte se, jak dopadla Kodaň, kde Obama si taky stanovil, že v té oblasti.

František LUTONSKÝ, moderátor

Já jsem to chtěl říct, že ta natažená ruka nebo napřažená vůči takovým zemím, jako je Čína, Rusko, tak sice tady je, ale ta jednání se trochu zadržela, protože i ten odzbrojovací nebo ta jednání o odzbrojování vlastně mezi Spojenými státy a Ruskem, tak jsou odsunutá a v tuhle chvíli ani není jasné, kdy by měla končit.

Jiří SCHNEIDER, programový ředitel, Pražský institut bezpečnostních studií

Já očekávám, že administrativa americká bude muset přijít s nějakým poměrně jaksi jasným prosazováním těch zájmů, bude muset přitlačit, bude muset stanovit, toto jsou naše cíle, byla šance se dohodnout, ale pokud ne, tak my na některých principech trváme. A to je ve všech těch oblastech, o kterých jsme mluvili, to není jenom ta vojenská nebo strategická.

František LUTONSKÝ, moderátor

Když jsem zmiňoval taky roli Spojených států ve strukturách Severoatlantické aliance, tak vy jste shodou okolností včera spoluorganizoval konferenci na tohle téma, na níž vystoupila i bývalá americká ministryně zahraničí Madeleine Albrightová. Kdybyste měl v kostce shrnout, co tam zaznělo, protože tam se jedná vlastně o nové strategii Severoatlantické aliance, na jakých pilířích vlastně bude Severoatlantická aliance stát.

Jiří SCHNEIDER, programový ředitel, Pražský institut bezpečnostních studií

Tak, Severoatlantická aliance stojí na geniálně krátkém dokumentu Washingtonské smlouvě a smysl strategické koncepce je v tom, že rozpracovává, co to vlastně znamená ta smlouva pro členské státy. Ta stávající koncepce je 10 let stará a trvalo jistou dobu, než se členské státy rozkývaly přesto, že tady byly mohutné impulsy k tomu, že by se to mělo změnit, 11. září, něco, co jaksi totálně změnilo chápání světové bezpečnosti a role v NATO a další věci, co se děly v minulém desetiletí. Tak teprve v posledních vlastně letech se dospělo k tomu, co bylo stvrzeno na posledním summitu NATO, že se tedy bude diskutovat, že se otevře ta Pandořina skříňka, já to říkám schválně, protože to byl taky důvod, proč se ten dokument delší dobu neotevíral, to znamená, že se znovu probírají některé základní otázky, základní principy, na kterých ta Aliance stojí. A Madeleine Albrightová stojí v čele poradní skupiny, která má generálnímu tajemníkovi předložit na jaře tohoto roku nějaká doporučení, na základě nichž on předloží potom příštímu summitu, který bude shodou okolností také v Lisabonu, nějaký koncept.

František LUTONSKÝ, moderátor

A my se teď můžeme společně podívat, co vlastně Madeleine Albrightová včera na té konferenci, kterou jste vlastně spolupořádali, řekla. Tak diváci to mohou vidět. "Severoatlantická aliance potřebuje znovu ujistit své členy o tom, že pátý článek úmluvy o vzájemné pomoci v případě napadení platí i v nových bezpečnostních podmínkách. Zároveň NATO musí nově nastavit své vztahy s Ruskem, Aliance i Spojené státy teď hledají nový přístup k Rusku a řeší, jakou by měl mít formu." To je v podstatě v kostce shrnutá i ta konference, ale je potřeba v tuhle chvíli ještě nějaká tradiční kolektivní obrana, když třeba některé státy se na ní odmítají podílet, když ji každý ten stát třeba chápe jinak, viz Afghánistán.

Jiří SCHNEIDER, programový ředitel, Pražský institut bezpečnostních studií

Já myslím, že kolektivní obrana není Afghánistán a to je právě, to je právě ta otázka, kterou je potřeba jaksí znovu otevřít a znovu zdůraznit. NATO nespočívá jenom v angažovanosti v misích. Jedna z věcí, o které se mluví, je nalezení té správné rovnováhy, aby stručně řečeno, Aliance poskytovala svým členským státům tolik, co do ní členské státy vkládají. A jedna z těch věcí, kterou všechny členské státy vkládají a není pravda, že se nechtějí podílet na té kolektivní obraně, je, že si slibují.

František LUTONSKÝ, moderátor

Tak některý méně, některý více z těch států.

Jiří SCHNEIDER, programový ředitel, Pražský institut bezpečnostních studií

No, tak kolektivní obrana znamená obrana území a obyvatelstva členských států, ta nemá nic společného s těmi misemi mimo území. A tam si myslím, že stále platí, že pro členské státy toto je ta základní hodnota, ovšem platí to, že NATO nemá žádné vojáky, NATO je souhrn solidárního jednání všech členských států. To znamená, pokud eroduje, drolí se ochota dělat něco společně, tak samozřejmě není věrohodný ani ten proslulý mušketýrský článek Všichni za jednoho, jeden za všechny. Takže to je důležité obnovit, protože to je něco, co si mimochodem ty nové členské státy, jako Česká republika a mnoho dalších, od Aliance slibují, že totiž nemusí spoléhat ve své obraně samy na sebe, že se budou podílet s ostatními, ale to je něco, co je daleko levnější. V okamžiku, kdy bychom jaksí tuto garanci neměli a dneska už to uznává jaksí celé politické spektrum téměř, vyjma komunistů v České republice, že to je jaksí efektivní způsob zajištění naší bezpečnosti, že nemusíme budovat obranu území, že nemusíme mít armádu, která je schopná všech funkcí a že můžeme právě sdílet ty náklady. Ale to sdílení těch nákladů je postavené na vzájemné důvěře a to je, já bych řekl, v jádru těch debat, které se objevují kolem té strategické koncepce, obnovit tu vzájemnou důvěru.

František LUTONSKÝ, moderátor

No, a vzhledem k tomu, že Česká republika se vlastně na té strategické koncepci podílí úplně poprvé, tak jaké by mělo být, nebo jak by mělo znít naše stanovisko.

Jiří SCHNEIDER, programový ředitel, Pražský institut bezpečnostních studií

Tak, ten včerejší seminář, ta konference je jeden z řady, my jsme byli rádi, že tady byla zastoupena významně ta expertní skupina, že tady bylo mnoho důležitých lidí, kteří mají k tomu konceptu co říct a zaměřili jsme se právě na tenhle ten aspekt. Totiž to, aby členské státy i nové členské státy byly ochotny přispívat do společných misí, byly ochotny investovat do partnerství se státy, jako je Rusko, se kterými mají svoji historickou zkušenost, tak musí být jaksi silní v kramflecích, musí být ujištěni v tom, že NATO skutečně nadále poskytuje tuhle to základní bezpečnost. NATO není všespasitelné, ale je důležitým prvkem, který tuto základní bezpečnost těm státům poskytuje. O tom byl ten včerejší seminář.

František LUTONSKÝ, moderátor

Hostem Interview ČT 24 byl dnes Jiří Schneider z Pražského institutu bezpečnostních studií. Moc děkuju, že jste přišel.

Jiří SCHNEIDER, programový ředitel, Pražský institut bezpečnostních studií

Děkuju za pozvání.

SITUACE NA HAITI A ZAHRANIČNÍ HUMANITÁRNÍ POMOC (15.1.2010)

ČRo Rádio Česko, pořad: Rozhovor na aktuální téma. Účastníci diskuse: Jaromír DOLANSKÝ, ředitel organizace Hand for Help, Václav VACEK, koordinátor českého rozvojového a humanitárního projektu s názvem Praga-Haiti, Jiří BENEŠ, tiskový odbor ministerstva zahraničí.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

OSN uvedla, že haitské hlavní město Port-au-Prince bylo zničeno nejméně z deseti procent. Bez přístřeší jsou stovky tisíc lidí. Už třetí noc trávili pod širým nebem. Dodávky humanitární pomoci není snadné do oblasti dopravit - letiště je přeplněné. Čeká se ale na brzký přílet amerického velkého nákladního letounu, který má na pobřeží Haiti koordinovat dodávky pomoci. O pomoci České republiky má vláda rozhodnout v pondělí. O tom budeme mluvit ještě za chvíli. Jako jeden z mála českých novinářů se do oblasti dostal zpravodaj České televize Michal Kubal. Na Haiti podle něj chybí hlavně pitná voda.

Michal KUBAL, redaktor

Pitná voda je absolutně základním nedostatkem, chybí léky, chybí zdravotnické potřeby, chybí místo, kde by se dali ošetřovat zranění. Na Haiti skutečně není skoro vůbec nic. Už před zemětřesením to byla jedna z nejchudších zemí světa a teď je skutečně na pokraji kolapsu a ta zahraniční pomoc, jak jsem slyšeli, opravdu vážne. Prakticky neexistuje, v ulicích není vidět a je pravda, že když jsme byli na letišti, tak nějakou zahraniční pomoc jsme viděli - stále přilétají letadla, ale stále se nedaří dostat tuto pomoc k těm lidem, kteří to nejvíce potřebují, to znamená, k těm lidem v ulicích.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

S Michalem Kubalem z České televize se pokusíme spojit po čtrnácté hodině. Ministerstvo zahraničí zatím poslalo pět milionů Dětskému fondu OSN neboli UNICEF na obnovu zdrojů pitné vody. Čeští dárci poslali nevládním organizacím řádově už miliony korun. Společnost Člověk v tísni dopoledne hlásila, že má zatím necelé čtyři miliony korun, ADRA necelé dva miliony, podobně charita. Organizace Hand for Help chtěla do zítřka vyslat původně záchranný tým, to jest kynology na pomoc těm, kdo by ještě zůstali živí pod troskami domů na Haiti. Ředitel Hand for Help Jaromír Dolanský nám ale už dopoledne říkal, že je cesta ohrožena kvůli nedostatku peněz.

Jaromír DOLANSKÝ, ředitel organizace Hand for Help

Nedojdou-li finanční prostředky v průběhu dnešního dne, budeme muset ten náš záměr vyslání toho týmu, rychlého týmu záchranného, budeme muset přehodnotit, protože vzhledem k tomu, že letiště nepřijímá, vzhledem k tomu, že ta situace je tam, jaká je, tak naši záchranáři by se tam dostali nejdříve v neděli, v pondělí, a to už bude sedm dní po katastrofě. Je sice pravdou, že se nám podařilo v Turecku zachránit mladou ženu po osmi dnech, ale to byl spíš zázrak.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Po našem vysílání Dolanský upřesnil, že s psouvody by museli kvůli přeplněnosti letiště v Port-au-Prince odletět do sousední Dominikánské republiky a přejíždět stovky kilometrů po špatných cestách. Alternativou je záměr Hand for Help vyslat do tří týdnů na Haiti polní nemocnici vytvořenou ze dvou domků o rozměrech dvanáct krát patnáct metrů.

Jaromír DOLANSKÝ, ředitel organizace Hand for Help

Mělo by tam fungovat po dobu, pod naším vedením tři až šest měsíců, a potom by bylo předáno buď vládě, přímo vládě této země, anebo nějaké humanitární organizaci, která by se potom postarala o další provozování, tak jak jsme to udělali v Gruzii.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Jaromír Dolanský z nevládní organizace Hand for Help. S dopravou na Haiti už před zemětřesením pomáhali organizátoři českého rozvojového a humanitárního projektu s názvem Praga-Haiti. V pobřežním městě Baie de Henne a okolí působí český kněz Roman Musil, se kterým organizace spolupracuje a kterému už před Vánoci doručila nákladní auto Praga V3S, kterým dopravuje stavební materiál do nedostupných oblastí. Já mám teď na lince Václava Vacka, který je koordinátorem projektu Praga-Haiti. Dobré odpoledne.

Václav VACEK, koordinátor českého rozvojového a humanitárního projektu s názvem Praga-Haiti

Dobré odpoledne.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Jak jsme slyšeli už ve zprávách, na Haiti chybí těžká technika. Máte tedy možnost pomoci s tou vaší technikou, nebo je teď těžké vůbec se tam jakkoli dostat, jakkoli komunikovat?

Václav VACEK, koordinátor českého rozvojového a humanitárního projektu s názvem Praga-Haiti

Tak teď je opravdu všechno v Haiti těžké, všichni víme. Ta naše pomoc směřuje dlouhodobě a rozvojově, hlavně do oblasti kolem misie otce Romana a v tuto chvíli i naše Pragovka je nefunkční, je rozbitá a vysíláme tam rychle v příštím týdnu technika z České republiky, který má za úkol to opravit, a potom budeme otci Romanovi, pokud se mu podaří, nějak s Pragovkou pomáhat.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Roman Musil, pokud jsem měla možnost číst vaše webové stránky, vám poslal zprávu načasovanou z dnešní noci našeho času o stísněné atmosféře na Haiti kvůli

tomu, že řada tamních obyvatel někoho po zemětřesení pohřešuje a psal také o tom, že místní lidé začínají být agresivní, protože někdo přepadl konvoj s humanitární pomocí. Znamená to, že máte možnost z té oblasti, kde Roman Musil působí, získávat nějaké pravidelné informace? Jste s ním v pravidelném spojení?

Václav VACEK, koordinátor českého rozvojového a humanitárního projektu s názvem Praga-Haiti

No, tak s otcem Romanem se snažíme být ve spojení. Bohužel nefunguje teda telefonické spojení, tak aspoň, pokud možno, tak po internetu. Otec Roman působí v oblasti, kde nemá elektrický proud, takže i když se potřebuje připojit na internet, tak musí nastartovat centrálu. Takže i to jsou větší komplikace. Teď bude problém i s naftou vůbec získat, takže není to úplně snadné, no, ale jsme ve spojení, pokud to jde.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Víme, že, víme, že vláda, i humanitární organizace ADRA se zatím soustředily na zajištění pitné vody pro Haiti. Víme, že vy jste měli v plánu na Haiti budovat zdroje pitné vody. Chystali jste se tam vypravit s vrtnou soupravou na studny s pitnou vodou. Bude to ještě možné, nebo se spíš soustředíte na tu zmíněnou dopravní pomoc?

Václav VACEK, koordinátor českého rozvojového a humanitárního projektu s názvem Praga-Haiti

Určitě. Tak naším záměrem je, kromě poslání na Haiti dvou nákladáků typu V3S, tak tam zároveň pomoci s pitnou vodou, protože to pro ně znamená život. V té oblasti, kde působí otec Roman, tak mají několik studní a místní technika na vrtání studní se tam není schopna dostat, protože tam je velice nedostupný terén, tak za tímhle účelem tam chceme poslat V3S, která je schopna tam přijet s vrtací soupravou a právě zajišťovat tam pitnou vodu. Myslím si, že po této katastrofě bude tato pomoc ještě naopak víc vítaná a bude ji možné využít nejen v oblasti, kde působí otec Roman, ale určitě i na dalších místech.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Pokud má někdo, nebo měl by někdo zájem podpořit váš humanitární projekt, jakou formou to může udělat?

Václav VACEK, koordinátor českého rozvojového a humanitárního projektu s názvem Praga-Haiti

Tak to budeme velice vděční. Všechny informace o projektu je možné nalézt na webových stránkách www.praga-haiti.cz, kde je také napsáno, jak získáme finanční prostředky. Celé to je financováno většinou od drobných dárců nebo sponzorů a v tuto chvíli potřebujeme sehnat ještě něco přes dva a půl milionu, aby všechno mohlo pokračovat dál.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

To budou dva miliony určené na tu pomoc dopravní, anebo spíš na zdroje pitné vody?

Václav VACEK, koordinátor českého rozvojového a humanitárního projektu s názvem Praga-Haiti

Je to asi dohromady, na internetových stránkách je možné dohledat podrobnější rozpočet, i na co jsou ty prostředky určené. Celkové to zajištění nejen přepravy z České republiky tam, ale i potom prací na místě, tak jsou to velké položky, velké náklady, proto tato částka.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Václav Vacek, koordinátor nevládního projektu Praga-Haiti. Děkuji vám za informace, na shledanou.

Václav VACEK, koordinátor českého rozvojového a humanitárního projektu s názvem Praga-Haiti

Na shledanou.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Ze světa přicházejí zprávy o pomoci jednotlivých států, čili jednotlivých vlád pro Haiti. Například OSN také poskytne deset milionů dolarů ze zvláštního fondu, Světová banka sto milionů, o evropské pomoci se dnes radí ministři Evropské unie. Víc bychom se měli dozvědět od našeho zpravodaje po patnácté hodině. Unie samotná, v to nepočítaje jednotlivé členské státy, zatím uvolnila tři miliony eur, Francouzi posílají na Haiti odborníky na rozebrání zřícených budov, Irsko investuje do zničené telefonní sítě, to jsou vždycky částky v řádech jednotek milionů eur, německá vláda posílá milion eur. České ministerstvo zahraničí vyčlenilo zatím pět milionů korun. Na lince bych měla mít Jiřího Beneše z tiskového odboru ministerstva zahraničí. Dobrý den i vám.

Jiří BENEŠ, tiskový odbor ministerstva zahraničí

Dobrý den.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Na co konkrétně bude těch pět milionů?

Jiří BENEŠ, tiskový odbor ministerstva zahraničí

Tak o té pomoci včera rozhodl ministr Kohout a těch pět milionů bude použito prostřednictvím UNICEF právě na zmiňovanou obnovu zdrojů pitné vody a další pomoc se teprve bude zvažovat.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

My jsme na začátku mluvili i o záměru nevládních organizací, tom původním záměru poslat na Haiti kynology pro hledání lidí, kteří by ještě mohli být živí v těch zříčených budovách na Haiti. Teď už by nemohli dorazit včas. Neuvažovala původně vláda nebo přinejmenším ministerstvo zahraničí o vyslání těch záchranářů se psy, a pokud ne, proč?

Jiří BENEŠ, tiskový odbor ministerstva zahraničí

Tak samozřejmě ta situace, tu situaci jsme sledovali pečlivě již od začátku, společně s hasiči a vyhodnocovali ji. Je zřejmé, že, že ta oblast je velice vzdálená a prostě Česká republika nedisponuje dostatečnými přepravními kapacitami, jak tam takovéto záchranáře poslat okamžitě.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Dnes se jedná o koordinované pomoci Evropské unie. Co z informací odtamtud už víte, pokud vůbec? Protože, pokud vím, tak jednalo se dopoledne.

Jiří BENEŠ, tiskový odbor ministerstva zahraničí

Tak jedná se na jistých úrovních i dnes, v pondělí se navíc plánuje setkání ministrů pro rozvojovou spolupráci. Takže tam se bude jednat o další pomoci té následné, té rekonstrukční a budeme vědět v pondělí.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Já jsem se ptala hlavně proto, na které informace odtamtud, z toho celoevropského jednání čeká české ministerstvo zahraničí, čeká česká vláda?

Jiří BENEŠ, tiskový odbor ministerstva zahraničí

Tak bude se diskutovat to, jakým způsobem kdo poskytne, jaké prostředky budou poskytnuty z Evropské unie, jaké prostředky nebo jakou pomoc vyzvou jednotlivé členské státy, aby ta pomoc byla koordinovaná. Pro práci je samozřejmě důležité, aby, aby se ty věci nedělaly dvojmo a byla tam koordinace a každý si vybral ten užitečný kousek pro sebe.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Dovedete si představit, že by se ta česká pomoc navýšila nad těch původních pět milionů?

Jiří BENEŠ, tiskový odbor ministerstva zahraničí

Pět milionů je limit, který má v pravomoci, o jeho přidělení rozhodnout pouze ministr zahraničních věcí. Všechno ostatní samozřejmě je v pravomoci vlády a musí o tom jednat vláda a bude v pondělí jednat.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Rozumím, ale podle toho, jaké informace máte na ministerstvu zahraničí, je ještě možné nebo reálné, že by Česká republika tu svou pomoc navýšila?

Jiří BENEŠ, tiskový odbor ministerstva zahraničí

Tak reálné to samozřejmě je, ... pokaždé odstraňování následků takovýchto katastrof trvá několik měsíců nebo roků. Humanitární pomoc je dlouhodobá záležitost, je to až do horizontu dvou let, takže samozřejmě prostor pro to, aby Česká republika se zapojila do, do řešení této ... odstraňování následků této katastrofy, určitě je.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Jiří Beneš z tiskového odboru ministerstva zahraničí. Děkuji i vám. Na shledanou.

Jiří BENEŠ, tiskový odbor ministerstva zahraničí

Děkuji, na shledanou.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

A doplním, že k situaci na Haiti se podrobněji vrátíme nejen ve zprávách, ale po čtvrt na dvě také. Uslyšíte informace od reportéra České televize, který se tam dostal a rozebereme také bezpečnostní situaci na Haiti, protože ozbrojené gangy na některých místech údajně ohrožují rozdělování pomoci. Já jenom...

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Posloucháte Svět o třetí Rádia Česko. Teď je 15 hodin 8,5 minuty a u mikrofonu je opět Martina Mašková. K většině našich rozhovorů se můžete vrátit také na webové adrese radiocesko.cz. Ze světa přicházejí zprávy o pomoci Haiti. O částkách vlád i nadnárodních organizací nebo nevládních organizací. OSN slíbila 10 milionů dolarů ze zvláštního fondu. Světová banka 100 milionů a pokud jsme mluvili o OSN, tak ta dnes také uvedla, že jednotlivé státy zatím slíbily zatím 270 milionů dolarů. Česká vláda vyčlenila zatím 5 milionů. Ještě má o této pomoci jednat v pondělí. Částka by se mohla zvýšit, jak řekl Rádiu Česko Jiří Beneš z ministerstva zahraničí.

Jiří BENEŠ, ministerstvo zahraničí

Pokaždé odstraňování následků takovýchto katastrof trvá několik měsíců nebo roků. Humanitární pomoc je dlouhodobá záležitost. Je to až do horizontu dvou let, takže samozřejmě prostor pro to, aby Česká republika se zapojila do odstraňování následků této katastrofy určitě je.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Jiřího Beneše jsem se také ptala, proč česká vláda nevyslala do oblasti záchranné týmy?

Jiří BENEŠ, ministerstvo zahraničí

Je zřejmé, že ta oblast je velice vzdálená a prostě Česká republika nedisponuje dostatečnými přepravními kapacitami, jak tam takovéto záchranáře poslat okamžitě.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Jiří Beneš z tiskového odboru ministerstva zahraničí. O evropské pomoci se dnes radí i ministři Evropské unie, Evropská komise zatím na okamžitou pomoc vyčlenila 3 miliony eur, za které nakoupí potřebný materiál humanitární organizace, které už v oblasti působí. Do Bruselu teď zdravím našeho zpravodaje při evropských institucích Pavla Nováka. Pavle, dobrý den.

Pavel NOVÁK, redaktor

Hezké odpoledne.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

S jakou pomocí a kdo se z Evropské unie už na Haiti vydal?

Pavel NOVÁK, redaktor

Tak nejrychleji poslala jeden vyhledávací tým se speciálně vycvičenými psy na Haiti Francie, a to ze svých základen na Antilách v Karibiku, protože to bylo nejjednodušší. Odtamtud ho předisponovat. Ten tam začal působit už vlastně ve středu. Další vyhledávací jednotky se psy potom poslali například Belgie, Nizozemsko, Lucembursko dokonce, Španělsko nebo také Island, i když ještě není v Evropské unii a dnes by tam měl dorazit a začít pracovat také polský tým z celkem 12 psy. Některé státy tam posílají třeba také stanice na úpravu vody, protože pitná voda to je to, co tam chybí. Už dnes by měla pracovat taková úpravna, kterou tam poslalo Německo. Má kapacitu asi 120 tisíc litrů za den. Zítra tam má dorazit podobná stanice také ze Švédska, no a mezi tím menší přístroje na úpravu vody tam také přivezla armádní letadla z Francie nebo z Belgie. No a z celounijních fondů se platí třeba zdravotnická jednotka s malým operačním sálem a 18 zdravotníky. Ta má dorazit na ostrov zítra. Na místě je už také pracuje 20 lékařů z Itálie a polní nemocnice z Francie s celkem 70 zdravotníky. Samozřejmě důležité bude také přístřeší dočasné pro ty lidi, kterým spadly příbytky. Rakousko má poslat 200 rodinných stanů, Portugalsko posílá dokonce na Haiti celý takový tábor pro 400 lidí. To znamená nejenom stany, ale také přenosná, přenosné toalety, kuchyň nebo generátor na výrobu proudu a další státy posílají svůj zdravotnický materiál. Hygienické potřeby, přikrývky a podobně a dnes tady ano, tady v Bruselu u tom jednájí nikoliv zatím ministři, ale experti z členských zemí a vlastně ta schůzka ministrů koordinační se teprve chystá.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Zatím jsme mluvili vlastně o té akutní pomoci, ale vím, že evropští ministři se radili u dlouhodobější pomoci, pomoci při obnově Haiti. Jaká by měla být?

Pavel NOVÁK, redaktor

Ta dlouhodobější pomoc vlastně na vychází už z rozvojové pomoci. Haiti, kterou každý rok Evropská unie dává tomu, této chudé zemi, a to je asi 30 milionů eur ročně. A právě v pondělí bude ta schůzka ministrů pro rozvojovou a humanitární pomoc. Od nás sem přijede náměstkyně ministra zahraničí, bude se tu diskutovat o tom, co bude Haiti potřebovat pro svoji obnovu v dalších, řekněme, měsících, letech, už tam vyrazili experti Evropské komise, kteří vlastně mají zhodnotit situaci, co tam bude nejvíce potřeba. Možná v pondělí padnou i nějaké další sliby finanční podpory a už jsem slyšel, že i prezident, francouzský prezident Nicolas Sarkozy by dokonce rád svolal nějakou konferenci o obnově Haiti, kde by se řešil problém této chudé země trochu globálně.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Tolik Pavel Novák, náš zpravodaj při evropských institucích. Děkujeme za aktuální informace. Na slyšenou.

Pavel NOVÁK, redaktor

Na slyšenou.

Obsah:

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY	1
PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY	15
VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY	18
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ	32
ČEŠTÍ ZÁSTUPCI V EVROPSKÝCH INSTITUCÍCH	65
ÚROVNÍCH	74

Není-li u jednotlivých příspěvků uvedeno jinak, bylo použito informací ze zdrojů ČTK

ISSN 1210-5600

Zahraniční politika České republiky – Dokumenty.
Vydává odbor zpracování informací
Ministerstva zahraničních věcí ČR, Praha.
Odpovědný redaktor PhDr. Vladimír Chaloupka